Ч. 237 (14.751). Львів, середа 27. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 ґрот.

Не 100.000 лише 35.000 італійців бореться в Еспанії.

Відомий французький військовий автор, б. член найвищої воєнної ради ґен. Нісель, обраховує на сторінках „Лє Капіталь" скількість добровольців в обох еспанських арміях.

В червоній армії є 12 міжнародніх бриґад, з яких кожна має 4 курені по 600 людей; разом з політичними формаціями мають міжнародні бриґади коло 30.000 вояків; разом з мішаними бриґадами та розкиненими по еспанських частинах одиницями

в червоній армії є коло 35.000 чужинців.

Щодо національної армії, то вістка з преси, немов би **по національному боці було 100.000 італійців є рішуче неправдива і тенденційна.** В Еспанії є 3 італійські самостійні бриґади (під назвою дивізій), що разом мають коло 25.000 вояків. Крім того є чимало італійців у дивізіях „чорних стріл", італійські залоги на Балєарах та італійські ескадри.

Разом по національному боці бореться 35—40.000 італійських добровольців.

АСТУРІЯ ВІДЖИВАЄ.

Як подає національне командування його війська дальше очищують Астурію; рівночасно національна влада вводить у країні нормальні відносини: банки почали працювати, державний банк асиґнував гроші для обігу в здобутому терені, почта й інші станиці функціонують нормально, телефонічний і телеґрафічний звязок наладнають небавом, пристань Хіхону урухомлять у початку листопада.

15.000 ПОЛОНЕНИХ.

Вчорашнього дня національні війська взяли в полон коло 15.000 червоних з давнього астурійського фронту.

ДЕМЕНТІ.

Британійська адміралїція заперечує вістки з англійської та французької преси, немов би британійський контрторпедовець „Базиліск" затопив на Середземному Морі німецький підводний човен.

Урядова кріза у Бельґії.

Вчора (понеділок) в годині 17.30 премієр Ван Зеланд предложив королеві збірну димісію уряду. Причиною димісії є непорядки у проводстві державного банку з часів, як Ван Зеланд був його віцеґубернатором.

ХТО БУДЕ НОВИМ ПРЕМІЄРОМ?

Припускають, що місію утворити новий уряд дістане голова парляменту Інґенбек, який має велике довіря у короля, або міністр скарбу де Ман; оба вони соціялісти.

УРЯДОВА КРІЗА ТА КОНФЕРЕНЦІЯ 9-ОХ.

Тому, що премієр Бельґії як господар мав бути предсідником конференції 9-ох держав, яка збереться у Брюсселі, речинець конференції пересунули з 30. ц. м. на 3. листопада.

І В ЛЮКСЕМБУРҐУ НОВИЙ УРЯД.

Міністр скарбу великого князівства Люксембурґу дістав місію утворити новий уряд.

НОВИЙ ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕМІЄР.

Президент Туреччини приняв учора димісію премієра Ісмета Іноню. Новий уряд утворив б. міністр народнього господарства Ізмір Джекель Баер, що ввів такі зміни у розподілі тек: міністром здоровля став д-р Гумосі Алятас, міністром господарства — Ґакір Кесебір.

Ісмет Іноню уступив також зі становища заступника голови народньої партії; його місце заняв Ізмір Джеляль.

Вислід виборів у Ливані.

У виборах до ливанського парляменту перемогла урядова партія, що дістала всі 24 мандати. До 75 прц. громадян, які мають активне виборче право, взяло участь у виборах; лиш арабські мусулманські націоналісти здебільша стримались від голосування.

Небавом прийде зміна уряду.

Китайські успіхи на півночі.

Як подає китайська телеґрафічна аґенція, китайці заняли місто Укіяо у південній частині провінції Гопей. Японці відступають з провінції Шансі, де китайські частини проявляють дуже живу активність.

З Нанкіну прийшла вістка, що китайці у протинаступі на залізничій лінії Тієнтсін—Фукев здобули кілька місцевостей, положених на схід від тої залізниці та загрозили їй на просторі 80 кільометрів.

Китайська військова влада заперечує вістку, що японці заняли Сінпеу у провінції Шансі.

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ МІН. ҐІРОТИ?

Орган японської армії „Тейто" заповідає неминучу димісію міністра закордонних справ Ґіроти. На його місце прийде мабуть амбасадор з Москви Шіґемітсу або б. амбасадор зі Стокгольму Шіраторі. Новий міністр зірвав би з англофільською орієнтацією.

БРИТІЙСЬКІ МАНЕВРИ В КИТАЮ.

Аґенція Стефані подає зі Шанґаю, що небавом почнуться у Гонконі 5-денні маневри британського летунства й маринарки, 28. ц. м. почнуться сухопутні маневри, в яких візьмуть участь залоги прибережних твердинь.

(г) Гонкон — це як відомо — невеличка британійська кольонія на південно-китайському побережжі, дуже важна як торговельна пристань. У маневрах можна би добачувати реакцію на кількаразові японсько-британійські інциденти, у яких останній трапився саме на території Гонкону: японські літаки обстрілювали залізницю, що лучить територію Гонкону з південно-китайською пристанню Кантоном. Ця залізниця становить важний шлях для постачання воєнного матеріялу для Китаю, тому свого часу появилася була вістка, що японці хотять її перетяти, висаджуючи десант в одному заливі на схід від Гонкону. Передучора над маленькою портуґальською кольонією Макао, що лежить недалеко Гонкону, появились були японські літаки і на територіяльних водах кольонії японський підводний човен. Обставина, що Портуґалія має доволі слабі збройні сили та що портуґальські кольонії є під британійськими впливами, викликує здогад, що британійські маневри в Гонконі будуть збройною демонстрацією з метою: відстрашити японське командування від агресивних плянів супроти Макао.

Мартирольоґія української мови.

Чи можна сказати коли це розпочалося?

Бо вже 75 років тому палкий Куліш з своєю невичерпаною енерґією та працездатністю заходився коло справи створити справжній словник української живої мови. Впродовж багатьох років працювала над цим серед конспіративних умовин, у підпіллі талановита плеяда „Старої Громади" з такими знавцями фільольоґами, як Житецький та Михальчук, з такими визначними істориками, як Антонович та Драгоманів, працювало над цим чимало й інших людей. І тільки час до часу вибивалась назовні ця наукова й патріотична праця у вигляді словників чи то письменника, статистика й педаґоґа Бориса Грінченка, чи своєрідного самоука, уманського нотаря, Михайла Комаря, чи молодого фільольоґа Евгена Тимченка. Велику користь дали всі ті словники, дарма що це була приватна ініціятива за найбільш несприятливих умовин.

Майже з перших часів повстання Української Академії Наук виринула там думка створити справді академічний словник української живої мови, а потім і інші словники.

З яким запалом, з якою охотою, з яким пієтизмом взялися за цю роботу!

Там, під окупацією, ввела влада почесне звання „героя праці". Отже чи не найбільше відповідало це звання тим справжнім героям, які творили українські словники серед нечуваних у світі умовин для наукової роботи, без освітлення, без опалу, голодні, зле одягнені, всім отим Холодним, Дубровським, Туркалам, Ганцовим, Голоскевичам, Страшкевичам, Шаркам, які не знали втоми, та дійсним двом провідникам тієї роботи, старенькому Аґатангелові Кримському та Сергієві Єфремову!

Не для користи особистої, не для свого добробуту, не для слави творили вони свою працю, з запалом борючися проти засмічення української мови, з пієтизмом обережно реставруючи, очищаючи її, і створили діло справді „made in Academia".

Первісне толерантне відношення большевицької влади до тієї роботи скінчилося з моментом, коли большевики второпали, що дійсно культурна „українізація" мусить скріплювати український національний орґанізм, непримирно ворожий московським імперіялістичним цілям. Тому й на судовому процесі „Спілки Визволення України" судили підсудних за їхне бажання політично відірвати Україну від СССР, а додатково обвинувачували їх і в тому, що вони провадили конкретне шкідництво в ділянці складання українських словників, „відаляючи українську мову від пролетарських мас, викидаючи інтернаціональні слова зі словників і перетворюючи в такий спосіб українські словники на зброю шовіністичного виховання мас." Наприклад слово „завод" вони заміняли на слово „майстерню" та „виробню", бо їм, українським націоналістам, ненависне російське слово „завод", яке нагадує пролетарську революцію...

У висліді того процесу наказ народнього комісаря освіти Скрипника розгромив інститут української мови, розформував його та на його місце створив інститут мовознавства, куди покликали нові сили для праці в новому напрямку. Головним завданням нового Інституту стало досліджувати та вводити до вжитку „нову українську мову", не буржуазну, не націоналістичну, а пролетарську, інтернаціональну. Співробітники новоповсталого Інституту перш за все гостро накинулися на видані вже словники. А щоб ґрунтовно висвітлити всі хиби і гріхи цих академічних словників, уладжено низку прилюдних „наукових" зборів по ріжних фабриках та підприємствах, де робітники „од-

„ноголосно" ухвалювали, що згадані словники це замаскована, шкідлива, національно-фашистська пропаганда. І це все з благословення і за вказівками наркома освіти Скрипника, який сам узявся вичищати словники від „націоналістичного сміття".

Але небагато й часу минуло, які два роки, і вже почав той сам Скрипник категорично висловлюватися проти інтернаціоналізації української мови; він гаряче противився тому, щоб не брати старих українських виразів до словників, а користати з добрих сучасних російських виразів. „В нашій скарбниці — казав з цього приводу Скрипник — у нашій старій і новій українській літературі є багато слів, якими можна тільки збагачувати нашу мову." Переконався „старий большевик", але стовідсотковий українець з походження, що український словник та український правопис мусить бути справді український.

Викликало це великий скандал, не щадили слів обурення проти Скрипника і його школи, ураганний вогонь відкрито по ньому з приводу його „зради", з приводу його націоналістичних тенденцій в українській мовній справі. Особливо визначився в цьому письменник Андрій Хвиля, він палко обвинувачував Скрипника в потуранні та в підтримці націоналістичної роботи, спрямованої на те, щоб відірвати українську мову від російської, вбити клин поміж ці дві мови. Ці націоналістичні тенденції — обурювався Хвиля — доводили до того, що з української мови часто викидали споконвічні українські слова тільки тому, що вони збігалися з такими самими словами в російській мові. Не можна, наприклад, за Скрипниківською школою писати „город", треба „місто", не можна писати „деньщик", треба „джура", не „пожар", а „пожежа" тощо. В нагороду за ту ревність Хвилю призначили заступником наркома освіти УССР, потім головою комітету у справах мистецтва при РНК УССР і Хвиля сам заходився доглядати за мовно-термінольогічною роботою Інституту Мовознавства та за складанням нового академічного словника української живої мови.

В 1937. році видали цей словник і його редактори вже заздалегідь асекурували себе, обережно зазначаючи в передмові, що вони дбайливо уникали ріжних націоналістичних перекручень та вигадок. Але небагато часу минуло з часу розквіту карієри Хвилі, а вже і він заразився бацилями націоналізму: він став „ворогом народу" та його „зліквідували".

Ось якийсь „Кошевой" в московській „Правді" аж кричить, що українські націоналісти приклали чимало зусиль відірвати українську культуру від „братньої російської", що велику участь в цьому взяв націоналіст Хвиля, ввесь час злочинно борючися з „русизмами" в українській мові та що яскравий доказ цього — виданий під його редакцією академічний словник. Наприклад: там нема таких українських слів, як „верховний", „управлять" тільки тому, що ці слова ідентичні з російськими. Російське слово „батрак" переклали тільки одним словом „наймит", хоч требаб додати й українською мовою слово „батрак", яке тільки передає зміст того російського слова, слово „лавочник" треба перекладати словом „лавочник", а не „крамар"; так само слова „лом", „глиба", „сюртук", „луговой" треба й українською мовою перекладати тими самими словами, всім зрозумілими, а не незрозумілими „брухт", „брила", „сурдут", „лучний". Російське слово „гонки" перекладається українським словом „гонитьва", тоді як російське слово „гонитва" значить „погоня". Слово „анархія" перекладене як „безладдя", що теж обурює московського спеца.

Це обвинувачення підхоплює Д. Шрайбер в київському „Комуністі", він підтверджує, що „націоналістичний запроданець Хвиля" багато нашкодив на культурному фронті, при чому наводить гріхи з ділянки правопису: наприклад чужомовні іменники середнього роду (пальто, бюро, депо) словник українізує у відмінах: пальта, бюра і т. п., через що зірвано з російською мовою, в якій такі іменники не відмінюються. Відміна деяких складаних числівників (трьох сот) — це теж образа російської мови, яка каже писати їх разом. Пропущено в словнику такі слова, як Арктика, Антарктика. Це — мовляв — українська націоналістична злоба, яка не хоче згадувати слів, звязаних з російсько-пролетарською перемогою.

Мимохіть з приводу тих міркувань „товаришів" Кошевого і Шрайбера виринає рефлексія: 1) чому „товариш" Кошевой не змінить свого націоналістичного назвища на таке, що зраджувалоб російське походження, 2) коли йде про такий словник української мови, який був би зрозумілий для всіх москалів, то можнаб прийняти проект деяких „фахівців" з часів Скоропадського, які пропонували просто всі голосівки в російських словах замінити на букву „і", бо по такій заміні і слова стануть вже українськими і будуть вони зрозумілі для росіян. Можнаб, очевидно, до словника української живої мови впакувати всі чужі слова, прийняті москалями, закоханими в „одеколонах", „парікмахерах" і „бутербродах".

А всеж: яка причина того завороженого кола? Чому Скрипник, що так гостро і непримирно виступав проти націоналізму СВУ, згодом сам просякнув отим українським націоналізмом? Чому Хвиля, який громив Скрипника за націоналізм, незабаром сам заразився його бацилями?

Тому, що можна стояти осторонь від своєї рідної культури, рідної мови, легковажити їх та навіть глумитися з них, але треба тільки такому ренегатові-українцеві стануги ближче до української мови та досліджувати її, як вона починає цілком несподівано впливати, ніби та цілюща вода з народніх казок, що перетворює, оздоровлює людину, ніби це євшанзілля, що своїми пахощами прокидає в людині приспану память про найдорожче, про найсвятіше... Отже, щоб усунути саму небезпеку націоналістичного відродження ренегатів — окупаційній владі залишається одне: знищити українську мову. Очевидно: це затія зовсім безвиглядна: можна українську мову перекручувати, калічити її, зневажати, все одно прийде день, в якому вона скине з себе ввесь отой штучний намул. Покищо — мартирольогія української мови є одною із тих причин, що зближують та на протисовітському ґрунті обєднують всіх українців на світі сущих.

Гл. Л.

Чого кн. Віндсор їздить по Німеччині?

(Від нашого кореспондента.)

Берлін, 19. жовтня 1937.

Вже більш тижня гостює в Німеччині князь Віндсор з дружиною. Нема сьогодні у світі більш популярної жінки, як княгиня Віндсор, жінка, що для неї зрікся король Великої Британії престолу й став приватною людиною. Та в тому то й річ: чи може англійський король стати приватною людиною? Чи може людина, яка вродилася з завданням володіти наймогутнішою державою світа, людина, що кожну хвилину свого більше як 40-літнього життя присвячувала тому завданню, чи може така людина в імя навіть найбільшої любови — змінити цілковито ввесь свій підхід до світа, всю свою істоту, та з дня на день почати цікавитись цілком іншими, байдужими досі справами? Едвард VIII., зрікшися престолу, прожив кілька місяців, що лежали між його вінчанням з панею Сімпсон, у своїх приятелів. Після вінчання й гостини у приятелів, почала княжа пара подорожувати. Здавалося, що обоє живуть дійсно приватним життям.

Аж подорож до Німеччини, яка зовсім не має характеру подорожі для відпочинку й розваги, викликала загальні сумніви, чи князь Віндсор дійсно вже на все усунувся з політичної арени.

Вже як престолонаслідник тішився „уельський князь" надзвичайною популярністю, і то не лише в Англії. Потім зросла його популярність як короля Едварда VIII. до непересічних розмірів, особливо серед робітництва, яке знало про його пляни значних соціяльних реформ, що поліпшилиб положення робітництва. Сьогодні вженоторійно відомо, що його „соціяльні" настрої та наміри були одною з головних причин політичної кампанії, яка примусила його пізніше зректись престолу. А проте і князь Віндсору не вирікся поглядів Едварда VIII. і мабуть не зрікся також аспірацій перевести своїми величезними впливами давно задумані соціяльні реформи в його рідному краю.

Побут князя Віндсора в Німеччині не є офіціяльний. Спершу писалося багато про його приїзд, але з часом часописи зовсім замовкли, поміщуючи лише знимки, що показують дискретну усмішку князя при оглядинах якоїсь фабрики чи робітничої оселі. Замовкли часописи мабуть під суґестією офіціяльних англійських кол, яким подорож князя по Німеччині ледви чи саме тепер вигідна. Не замовкли вони з браку зацікавлення читачів — навпаки, читачі горячково, але безуспішно, шукають за звітами з його подорожі, бо кожного цікавлять причини і цілі тієї гостини, де як господар виступає фронт праці, типічна і найбільша організація III. Німеччини.

Фронт праці — це вислів соціяльного світогляду націонал-соціялістів. Це організація, в якій згуртований ввесь робучий нарід, без ріжниці праці, чи вона фізична чи умова. Фронт праці перейняв всі функції, які давніше мали робітничі й професійні організації. Провідник Фронту Праці прийняв і повитав кн. Віндсора й особисто сам чи його заступники проводили його по зразкових підприємствах і робітничих оселях та показували все, чим він тільки цікавився. А цікавився він спеціяльно тим, як живе німецький робітник приватно й серед яких умовин він працює. Розказують, що нпр. в одній фабриці, яку гадали показати йому за 25 хвилин він всюди при станках зупинявся, ставив прямо до робітників запити, на які ніхто не був приготований (князь Віндсор говорить плавно по німецьки), цікавився спеціяльно санітарною обстановою, умивальнями, переодягальнями і т. д., а коли після яких 2-ох годин прийшов до кантини, то почав грати гольфа на тамошньому — популярному в Німеччині — мінятурному автоматі, на те лише, щоби збоку приглядатися, який обід їсть німецький робітник. Можна собі уявити, як пріли його провідники, неприготовані до такого іспиту! Колиж він удався, то тільки з уваги на дійсно високий життєвий стандард німецького робітника. Такі докладні візити кн. Віндсор перевів не в одній фабриці, а в підприємствах із ріжних ділянок, як також у партійних організаціях, як нпр. у таборах молоді, що мають на меті виховати будучий національно-соціялістичний провід, — у таборах служби праці, яку мусить перейти кожний молодий хлопець перед військовою службою і т п.

Офіціяльних коментарів, чому князь Віндсор так дуже цікавиться соціяльними справами й партійними установами нема і саме тому є багато неофіціяльних. Найцікавіший з них такий: князь і княгиня Віндсор жили в останнім часі у Франції в замку їхнього приятеля Бедо. Цей пан Бедо, це безмежно богатий американець французького походження і він хоче посвятити свій час і гроші студіям робітничого життя. Він буцімто має намір на черговий рік скликати соціольоґічний конгрес для переведення деяких соціяльних реформ у цілому світі. На цьому конгресі мали би виголосити реферати про положення робітників в поодиноких державах і князь Віндсор буцім то мав би виголосити реферат про соціяльні відносини в Німеччині.

Інші поголоски привязують до подорожі князя Віндсора по Німеччині більш політичну вагу. Його ґерманофілізм був уже давніше знаний. Його поїздка по національно-соціялістичній Німеччині швидко після відвідин Мусолінія та підчас нових поважних і рішальних успіхів вказує буцім то на те, що кн. Віндсор має відіграти велику ролю в наближенні Англії до націоналістичних держав. Правда воно чи ні — невідомо, зате відомо напевне, що „приватного" характеру кн. Віндсора не можна міряти міркою кожного звичайного смертника та що неодна його „приватна" справа має суто-політичне значіння.

Маріян Шпак.

З польської преси.

„Б. Б. і О. З. Н."

Варшавський консервативний „Час" з 26. ц. м. (ч. 294) помістив передову статтю під згаданим наголовком з висновком, [illegible]". „Час" признає, що ББ зробив багато „гріхів і помилок", але мав теж великі заслуги. Найбільшою прикметою ББ — на думку автора згаданої передової статті — було те, що ББ не був партією і не мав партійної програми. Саме прізвище марш. Пілсудського заступало всяку програму. Тому то розвязання ББ було льоґічним наслідком смерти Пілсудського.

Наслідником ББ став ОЗН. Новий табор міг мати успіх лише тоді, якби у своїй організаційній і політичній діяльности спертся на зовсім протилежних засадах від тих, на яких був спертий ББ. Одначе сталося інакше. Вправді полк. Коц почав свою акцію від оголошення ідеольоґічно-політичної декляраціі. Можна було здогадуватися, що до нового табору ввійдуть лише люди, які годяться з цією програмою, себто люди з однаковими переконаннями, отже ОЗН організацією ідейно суцільною, що звернеться за підтримкою до громадянства в імя оголошених полк. Коцом ідеольоґічних засад. Од-

наче сталося інакше. Хоч декларація далі обовʼязує, ніхто нею не вяжеться.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

„Єгиптольоґи“ в громадській самоуправі.

Подаємо тут відпис таких двох документів:

I.

Прохання. До Уряду Громадського в Соколівці. Виділ читальні „Просвіти“ ім. Т. Шевченка з Городі просить дозволу на танечну забаву, котра відбудеться дня 26. 9. 1937 р. від год. 18. вечером у домівці власній в Городі. Дохід призначений на залеглости читальні. За спокій і порядок ручить забавовий комітет. Голова Михайло Кіящук, секретар Гордій Дмитро. Печатка. Город, дня 22. IX. 1937 р.

II.

Zarząd Gminny w Sokołówce powiat Kosowski. Otrzymano 22. wrz. 1937 Nr. 29/37. zal. Sokołówka, dnia 22. IX. 1937 r. Odręcznie. Do Zarządu Towarzystwe Czytelni „Proświta“ w Horodzie. Zwracam drugostronnie podanie celem zadośćuczynienia art. 16 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym, nadto podanie winno być napisane w języku polskim, przy użyciu alfabetu łacińskiego. Czytanie hieroglifów jest specjalnością egiptologów, a w tut. Zarządzie gminy takich dotychczas nie zatrudniono. Za Wójta gminy: (Підпис нечиткий).

Ці документи не потребують ніяких коментарів.

НА ЗАКАРПАТТІ.

(Докінчення).

ІСТОРИЧНИЙ ДЕНЬ.

Неділя 17. жовтня. Незабутня, історична неділя. Вулиці повні народу. Дві Служби Божі: одна в церкві Василіянській, друга в катедрі. Йдемо до катедральної церкви. **Єп. Стойка служить архиєрейську Службу Божу** при престолі, окруженім у півколесо жовто-блакитними прапорами і молоддю у прегарних, оригінальних народніх одяґах. По Службі Божій владика виходить з духовенством на середину церкви. Слухаю: **Провідникам „Просвіти“ і всім просвітянам сотвори Господи многая літа!“** Ісполантиє, для мене зовсім нове мельодією „многая літа“ аж вікна стрясає. А потім епископ починає ще раз „многая літа“ на народню мельодію.

Я з дива не виходжу. Як, епископ Стойка, що досі хитався і що-найменше байдуже ставився до народнього українського напрямку, так щиро побажав здоровля, а відтак перед церквою дав благословення зібраним під прапором „Просвіти“ масам?! Значить, починається **великий день, справді переломова хвилина.**

Впорядчики — а було їх 150 — під проводом д-ра Комаринського справно уставляють маніфестаційний похід. Зразковий порядок. Кожний займає своє призначене місце. І починається. Кіннотчики з прапорами, наколесники, тисячі пластунів і пластунок у зелених одностроях, молодь з катол. рух. т-ва „Орел“ у синіх сорочках, понад пів тисячі шкільних дітей, гуцулки з лавровим вінком під памятник бл. п. през. Масарика, за ними Виділ центральної Просвіти з головою Матірної Просвіти зі Львова у першому ряді, далі дорогі, **тисячні маси просвітян:** делеґації читалень з синіми таблицями, оо. Василіяни, кільканацятьох світських священників греко-католиків, кількох священників православних, просвітяни інтеліґенти, вкінці український елемент Ужгороду. Кільканацять орхестр грають марші, відомі й нам. З молодих грудей несеться українська стрілецька пісня. Мають жовто-блакитні прапори і транспаренти: „Всепросвітянський Зїзд“, „З єдности сила!“, „Борітеся — поборете!“, „З народом за нарід!“, „Не ридай, а добувай!“ і т. д. Мальовнича цілість — у ній почуття гідности й рішучости. Кінооператори накручують фільми. Похід триває дві години. Число учасників 14.230. Переходимо найкращими головними вулицями. Доми прибрані українськими і державними прапорами. Минаємо новий будинок Земської Управи, а на ньому між іншими прапорами вперше жовто-блакитний прапор та інший, **історичний жовто-блакитний прапор, дарунок американських земляків,** привезений першим губернатором д-ром Жатковичем, якого досі чомусь ніколи не вивішували.

Похід проходить попри памятник Масарика, на якому окрема делеґація завішує лавровий вінок з жовто-блакитними лентами; у зразковому порядку входить похід на площу Корятовича.

А там величезна трибуна. У першому ряді **губернатор, віцегубернатор, голова Матірної Просвіти зі Львова, проф. Бірчак у пластовому однострою, делегат міністра Шрамека, ген. секретар людової партії д-р Червінка та місцеві просвітянські діячки і діячі.** Відкривати Зїзд довго не можна, бо на площу напливають щораз нові чети з прапорами, музикою, піснями.

Орхестри грають гимни. Зачинається. Зїзд відкриває голова „Просвіти“ **д-р Юлій Бращайко.** Твердо й поважно лунає його промова, змішнена меґафоном. Згадує добродія Закарпаття през. Масарика, якого память вшановують усі однохвилинною мовчанкою. Вказує на вагу і ціль Зїзду, щоб усі знали, що хочемо бути господарями на прадідній своїй землі. Зїзд рішає вислати телеґрами през. Бенешові і тим членам уряду, що прихильні Закарпаттю, при чому демонстраційно поминено міністра освіти Франка, як того, що ввів у школи московські підручники і поглибив штучно піддержуваний мовний хаос.

Далі пішли реферати, сміливі, рішучі — перший з них вельми заслуженого діяча **о. А. Волошина.** А в тих рефератах одна провідна думка: **Закарпаття признає себе частиною одного великого українського народу** і стверджує, що ніякого руського народу на Закарпатті нема, домагається усунення московщини зі шкіл та урядів і введення української мови, протестує проти уладження плебісциту як нечуваного абсурду, домагається повної автономії і поліпшення матеріяльного положення. Всі домагання обхоплені окремими резолюціями, які кількатисячна свідома маса ухвалила однодушно серед великого захоплення, перериваного доцільними окликами.

ЗАГАЛЬНІ ВРАЖІННЯ.

Я слухав з увагою промовців, і тих, що реферували, і тих, що складали привіти, особливо промовців з селян та молоді, і до моїх очей напливали сльози радости... Так розумно, інтеліґентно, ідейно і сміливо говорили! Вихований століттями мадярами безсловесний раб вигибає так само, як з душ старшої інтеліґенції спадає луска мадяронсько-русофільської грязи. Свою національну свідомість і духову єдність виявив Зїзд у живловій радости, з якою повитав делеґата Матірної Просвіти зі Львова, що привитав Зїзд від „Просвіти“, від рідних братів та сестер з цього боку Карпат.

Яке величезне вражіння зробив Зїзд на чужинців, доказом того хочби сердечний привіт д-ра Червінки, ген. секретаря людової партії з Праги, який побажав від міністра Шрамека і від себе перемоги для української мови — того пана, що ще в суботу вечором уперто боронився проти вживання терміну „український“. І не диво, бож **цей Зїзд був рішучим, стихійним виявом волі народу. Виявом наскрізь природним,** не штучним. Адже злетілися на нього представники народу з усіх сторін, від Попраду аж по Тису. Адже з околиць від Ясіня прибули 2 окремі поїзди по 37 ваґонів, а решта людей мусіла їхати звичайними. Окремий поїзд прибув із Терезви та ще два з інших сторін. Адже прибули селяни з Руської Мокрої зпід Рафайлової, перейшовши до залізниці пішки понад 50 км., а з положин з Буковцьова під Ужоком перейшли пішки до залізниці теж кільканадцять км. Стількиж перейшла орхестра від Межиляборця. Прибула величезна делеґація нібито з москвофільської Пряшівщини, прибули делегати з Ізи колиски православія і русофільства. Я бачив матерей і батьків з дітьми на руках. „Най мале видить“ — казали. Адже по зїзді селянин зі Студеного зпід Опірця витягає ощипок і дає жінці: „На їдж, я до завтра якось витримаю“. Адже цілий Зїзд, не зважаючи на холод, непорушно витримав на своїх місцях від 11—4.30 год. Це тільки кілька зворушливих і будуючих моментів, а скільки їх було!...

Якже-ж блідо виглядає в порівнанні з тим могутнім Зїздом уладжений русофілами літом ц. р. **„День русской культури“,** на якому було не більш як 1200 людей, у тому понад 600 зігнаних силою шкільних дітей. А за тим їх зїздом велася шалена аґітація, навіть деяких урядових чинників, платили дорогу, давали харчі...

А проти Всепросвітянського Зїзду вели мадярорусофіли крайне **неперебірчиву аґітацію.** Знаний в Ужгороді „унікат“ директор гімназії Сулинчак, аж у суботу 16. X. подав учням до відома дозвіл шкільної влади з 9. X. взяти участь у поході, та ще й зажадав письменного дозволу батьків. Це було фізично неможливо, бо 70% учнів живе поза Ужгородом. Це гімназія, де „Лиса Микиту“ Франка кажуть тепер читати так, що „ѣ“ вимовляють по московськи як „е“, а не по українськи як „і“.

А „Просвіта“ видала **тільки маніфест,** яким скликала громадян на Зїзд до Ужгороду „для заманіфестування української свідомости, сили та єдности, для установлення шляху дальшої праці й боротьби за мову, культуру та кращу долю“.

Театр аматорів **„Нова Сцена“** дав підчас Зїзду дві вистави: „Марусю Богуславку“ і „Неофавстіяду“. Цей театр, який має кілька справжніх талантів, веде дійсно **велику культурну працю** і дуже дивно, що живе в злиднях, коли з підмоги користає театр русофільський, який калічить мову і під оглядом мистецьким та ідейним стоїть доволі низько. Не зважаючи на перевтому людей, саля була повна видців, які перед входом на салю задержувалися перед виставою українського друкованого слова уладженою зі зрозумінням і смаком.

Ще до нині я під вражінням того могутнього Всепросвітянського Зїзду. Бачу в ньому доказ **зросту і сили української ідеї,** бачу рішучий, **однодушний прояв волі народу,** з якою **рішаючі чинники,** хочби у своїм власнім інтересі, числитися мусять. Вірю, що скоро **скінчаться негідні експерименти** народніх соціялістів і морально- та матеріяльно піддержуваних ними московсько-мадяронських прислужників, що обманством і фальшом дурять несвідомі ще села. Вірю в те, що нарід змете хмару комарів і блощиць, що обсіли його здорове тіло. Вірю в перемогу правди і в певний поступ до високої національної культури, добробуту та щастя нашого рідного Закарпаття.

Д-р Іван Брик.

З польських справ.

МОЛОДІ ЕНДЕКИ ДІЙШЛИ ДО ГОЛОСУ.

Минулої неділі цілий день радила у Варшаві начальна рада ендецької партії „Стронництва Народовего“ під проводом проф. Фольксрського з Кракова. Бурхливі в деяких моментах наради скінчились дійсно сензаційним вибором на голову партії адв. Ковальського з Лодзі, представника опозиційно настроєних „молодих“ ендеків. Кандидатура б. пос. Белецького на голову партії, найближчого співробітника Романа Дмовського, ідеольога ендецької партії, перепала. Белецького і д-ра Трайдоса вибрали лише заступниками голови; секретарем вибраний Владислав Яворський, з Кракова, пропаґандивним референтом Гертих, скарбником проф. Станішкас, референтом від самоуправи б. пос. Карло Верчак. Крім того до головної управи вибрали: Яна Матлаховського, Стефана Небудека і Стефана Саху — представників молодих ендеків.

„Дзєннік Польскі“ запевняє, що „група професорів“ програла, бо б. пос. Белецького не вибрали головою, а до управи не ввійшов ні проф. Рибарський, ні Сейда, ні Кормарніцький чи проф. Васютинський. Тому в ендецькій партії поглибляться ферменти, бо поміркованіші кола партії: інтеліґенції та міщанства поставляться прихильніше до політичної акції Падеревського, Галера та Корфантого, які довели до повстання нової політичної партії „Стронництва Пращи“. „Час“ пише, що нова управа ен-

децької партії опинилося в руках молодих, бо в ній засідає лише двох представників „старих": проф. Станішкас і б. пос. Верчак. Тому новий провід поведе гостро опозиційну політику супроти уряду. Найкращим доказом є резолюція у справі „консолідаційної акції" польського народу на основі програми „Стронніцтва Народового".

МЕХАНІЧНЕ МАЛЯРСТВО МАЄ ДУШУ.

Репортаж.

„Сам мотив це — ніщо, справжнє все — це його освітлення. Пізнавайте чар світла, якого ви не знаєте і навіть не підозріваєте, що він істнує..."

(Місон).

Варшава, X. Міжар. Сальон Фотографіки 1937.

Хочемо відкрити і зловити ту прозору мерехтливу душу фотографіки — механічного малярства, що її світлинець-мистець вбив на мить стрілою світла свого обективу і мов незнану, невідому полонянку замкнув на віки в темну пастку фото-камери.

Яка прекрасна афірмація неповернених хвилин життя! Вкрасти усмішку з чиїхось уст, чи погляду, замкнути в темінь фото-скриньки і після довгих хвилювань над неґативом у світлі заворожених червоних ліхтарів — відбити схоплене на вдалу фото-знимку, могти пригадувати їх завжди, на кожне бажання, навіть тоді, коли вже по устах чи поглядах навіть те останнє, що нам смертником залишається — спогади затерлися...

Так є в кожному малярстві, але в механічному це особливо характеристичне; треба тільки вміти оживляти предмети холодним шклом мовчазного, слухняного приладдя — апарату.

98 ЛІТ ТОМУ...

Девятьдесять і вісім літ тому світ мав сензацію: висміював — як завжди — „чудака", „напів-шаленого", що намагався малювати без пензля і рослинних чи олійних фарб, отак просто себто механічно.

Одначе той „дивак" завзявся, вперся, переміг. 98 літ тому фанатик неуявної ідеї Даґер показав ученому ареопагові париських професорів першу фото-плівку. На годиннику історії культури і поступу вибили тоді народини незнаного, сміливого мистецтва — фотографії.

Від тої небуденної події минає власне вік, а хтож готов повірити, що найновіший фільмовий апарат це у простій лінії нащадок батька „даґеротипа", якого охрестили в 1849 році?

СЬОГОДНІ.

Сьогодні фотографія запанувала в цілім світі. Наука, техніка, промисл, торговля, журналістика, медицина, аеронавтика і... няня на проґульці в парку, словом усі багаті ділянки життя не можуть уже без неї обійтися. Що був би варт наш світ, коли б грудей недужого-сухотника не прослідив всевидним зором апарат Рентґена, що дала би мала, заплакана дівчина любому, коли батьківщина, чи хоч обовязок відривають її від нього?

Так, важко уявити собі теперішність без фотографії, а ще важче подумати й повірити, що людина моглаб її вживати механічно, опортуністично, ожитково без спроби дати їй мистецькі форми, без охоти вкласти в мертвий витинок кипучого життя, чи „мертвої природи" клапоть власної, шукаючої нових форм, жадібної оригінальности, повної туги за невідомим ефектом, за скритою у важкий ключ таємністю — душі?

Спроба вдалась, ефекти вихоплено, здобуто нові форми!

І оце входимо, щоб їх оглянути і пережити їх мистецькою імпресією, якщо вони чогось такого варті

Отже ввійдімо до сальону.

ВІД АНҐЛІЇ ДО НІППОНСЬКИХ ОСТРОВІВ ЧАТУЄ ФОТО-АПАРАТ.

Х. Міжнародній сальон фотографіки має помилки і видні осяги; тих других є більше. У просторих світлом і музичною гармонією радіо-хвиль наповнених сальонах станув порозділюваний на чотирокутних стоянок — світ: Анґлія, Австрія, Угорщина, ціла Европа, Єгипет, Індії, Канада, Японія, Схід і Північ, увесь земний глиб у світлі фото-камери. Виставовий катальог виказує 562 позиції, не враховувавши в це окремих рекламових вистав поодиноких фірм і фабрик. Вистава репрезентує назагал ріжноманітне багатство типів, актів, студій, пейзажу, архітектури, спорту, техніки, аерофотометрії, фантастичних композицій, ізогелій, бромів, златобромів, бромоолію, врешті навіть гуми двійника. Все це невідомі для ляїка — здебільша — назви поодиноких родів артистичної фотографії, що осягнула дійсно небувалі форми субєктивности незалежних спроб, шукання щораз-то нових „Америк".

ТАНЦЮРИСТА МАДЯРЩИНА Й ІТАЛІЯ БЕЗ СОНЦЯ.

Хіба чи не найкраще виступив на виставі фотографічний Будапешт. Повно тут цікавих праць з Мадярщини, що не обмежилася до банальних актів та архітектури. Мадярські фото-аматори показали дійсно душу свого пянкого від чардаша та вина, ґонведами оспіваного краю і жорстокого темпераменту. Помітно тут високу форму фото-вислову, оригінальність композиції, ритміку фонічної сценерії. І якже дивно вам стає, коли шукаючи ще більше сонця і простору, мандруєте до Італії, яка покаже вам таємні гробниці орієнтальних патріярхів, фантазію підглянених у золотому потоці акварія рибок, лещата і зиму та лише кілька прецікаво схоплених (під сонце)... стократок.

Містичним настроєм наповнять вас дзвіниці-кампанілі Югославії, понад якою хтось (хіба запамятаєте імя?) з Любляни снував свої „імлисті фантазії". Польща дала масу праць. Від перечулених реґіоналізмом сцен (між ними є гуцули, неділі біля церкви і т. п.) до справді повних розмаху прекрасних фото-візій. Відомий світлинець із Вильна проф. Булгак демонструє прецікаву „архітектуру людей і природи", якась аматорка зі Львова викликує подив візіонерською студією: „священники", фотограф Рись з Варшави поневолює відвідувачів своїми персоніфікованими грою перспективи „переможними крилами". Шукаємо наших світлинців, на жаль — їх нема. Зрештою нема майже станка-держави, де не требаб було пристанути, щоб справді не розмовитися з світлом і самим собою.

Найцікавіше болає те, що у відділі Японії, Індії та інших екзотичних країн подибаєте наскрізь неекзотичні солідно викончені праці. В Америці хочеться затратити свій зір на неймовірних степеницях хмаросяжних поверхів і бльоків — але якеж ваше здивування, коли переконаєтесь, що тематика світливої Америки це... „зівяле листя", „малий медвідь", „остання скиба", „щоглі", „чайки на лету"...

Чиж би людина втомлена темпом моторів і гулом Бродвею шукала дійсної краси знов у білих крилах альбатросів?

ВОРОЖА АРТИЛЕРІЯ, МІКРОБ І... МАРС У ОБЄКТИВІ.

Імпозантно (як всюди) виступила Німеччина, не так на офіційних стінах вистави, як у спеціяльному сальоні „Ляйки", що задемонструвала дійсно неймовірні для уяви глядача побільшення із мікро-неґативів фото-фільми. І ось ми на межі мистецтва і практичного використовування фотографії. Відома фірма „Кодак" показала тут уже не світлини, а просто фото-мікрони. Передовсім миттєві знимки із літака, військові. Мов на долоні (висота 2.200 м.). бачите позицію ворожої батерії; один з жовнірів сидить без черевика! А далі мусите віддати вже пошану геніеві Даґера, навіть якби ви воліли пацифізм. Оце — світлина мягким проміням Рентґена, Гренца, поза-фіолетним. На столах прилади-фільтри до вживання біольоґічних мікроскопів у фотомікрографії, на стінах прецікаві електрокардіографи викреслили биття людського серця нормальне й анормальне (себто і закохане?).

Треба подивляти це все, доконче роззявивши рота, бо інакше годі би повірити, що всі ті фрагменти із медицини і патольоґії — це не анатомічний музей, лише невинна фотоплівка. Але не хочеться задовго сидіти в тому шпиталі. Зором прецизійного апарату підіймаємося вгору і миґом 1/100.100 сек. (!) ловимо найменшу пташку в леті, підглядаємо дистанс між двома краплинами пливучого із пляшки молока, „читаємо" числомір телефону чи розпорошуємо на атоми дрібоньких краплин струю води зпід крану. Дива, дива, тай годі!

ВУХОМ ЛЯЇКА ПОМІЖ ДВОМА ДІЯЛЬОГАМИ.

І накінець людина має лиш одно враження — вона змучена і хоче відпочити. Здається лекше було би перемандрувати десять окремих павільонів, ніж переглянути і пережити все тут зібране, тут, де від страхітливої „вулиці Карру" лиш один крок до „олімпійського прапору" і де вродлива „донька сходу" з тої самої стіни моргає до вас карим оком, чи в „білявий мексиканьсько-голівудський вамп". Найкраще може сісти (крізь вікна лине підвечірня тиша сутінків) у фотель між отими чотирома панками, що пристрастно розводяться про фотографіку; від них — здається — можна би багато дечого навчитися, це певно ентузіясти апарату.

Сідаємо і не помиляємось. Старий (з титулом професора) пан з лівої сторони говорить!

— Клясичний мотив фотографіки (так званий „великий мотив") мав здавендавна за свій зміст усе, що мало риси тривкости та незмінности: природу та людину. Двацяте століття відділило людину від природи і ввело поняття урбанізму. Якісь дрібні, фраґментаричні витинки матеріяльного великоміського життя, обсервовані з „жабячої перспективи захоплюють рахітичну душу чоловіка... Але — кажу вам — справжній мистець завжди волітиме атаку кінноти від театру блощиць. Мистецтво (очевидно і фотографіка) народилося не в мурованих вязницях, але на вільному простор! серед зелені і сонця.

Сухий, з містичним поглядом за шклами капелян з другої сторони фотеля думає (голосно) інакше!

— В артистичному натуралізмі істнує не лише композиція ріжних елементів і намагання, щоб їх по мистецьки зеднати; істнує ще й композиційний ритм подібних елементів і намагання по мистецьки їх звязати. Через ритм ідемо до формізму. Фотографія це не репродукція того, що „намальоване рукою", але це — фото-графіка з власною візією дійсности, відмінною від обсягу посвоєнного з нею мистецтв пензля і долота. Це сучасна фото-візія, що не лише фотографує оком, але вкладає у твори душу-ритм краси...

Модерний тихий симпозіон у півтемному уже сальоні-ательє.

У квадраті відкритого вікна вмирає сонце. Під плотом за вікном — суха обірвана людина з пяти-хвилинним „фото-мото" чекає на клієнта. Тут у сальоні мистецтво для мистецтва, там за вікном — для хліба. **КТВ.**

Французи арештують мароканських самостійників.

Французський ґенеральний резидент у Мароку в порозумінні з тамошнім султаном наказав арештувати 4-ох головних провідників „націоналістичної партії для реформ у Мароку". Був це відновлений „комітет мароканської акції", що його влада розвязала 18. березня ц. р. Його завданням була підготова повстання проти французького протекторату. Провідники націоналістичної партії дальше вели діяльність у тому напрямі, м. ін. викликуючи небезпечні заворушення.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Проект гірничо-нафтового закону.

Міністерство промислу і торговлі розіслало нафтовим організаціям та установам проект гірничо-нафтового закону, щоб вони зголосили свої завваги до цього законопроекту. Спеціяльна комісія організації нафтових продуцентів та установ запропонувала цілу низку змін і нових постанов до цього законопроекту. Представники нафтових організацій станули на становищі, що збільшене верчення і зріст продукції залежить від позитивного поладнання всіх домагань нафтового промислу, що мають йому запевнити рентовність. Нафтові фірми домагаються, щоб законопроект продовжив нафтові права на 25 років. Домагаються теж введення розємних судів, що поладнуватимуть низку справ замість гірничого уряду, щоб таким чином приспішити і влекшити верчення. Далі поза Карпатами обмежується розшуки за нафтою на поверхні до 2.000 га (раньше до 1.000 га). Затверджений плян робіт з розшуками можна розложити найдалі на 3 роки (раніше на 1 рік). Підприємець, який шукає за нафтою, обовязаний кожного року виказати, що виконав роботи передбачені пляном в даному часі. Окружний гірничий уряд може з ріжних причин пересунути досліди роботи з одного року на другий рік. При кінці третього року вигасає право вести далі розшуки. Підприємець, що шукає за нафтою, має заплатити власникові ґрунту за видідчення дозволу на верчення на його ґрунті відповідний відсоток у вільній від коштів продукції нафтової ропи. Комісія звернула спеціяльний натиск на необхідне управильнення газових справ тому, що при верченнях за нафтою відкривається багаті засоби газу. Дотого газ може відограти велику ролю при продукції сирівця для погонних матеріялів. Зміни до законопроекту розгляне ще раз міністерство промислу і торговлі і в найближчому часі внесе на соймову сесію.

На вистави і торги вимаганий дозвіл влади.

Міністерство промислу і торговлі видало обіжник до воєвідських урядів з пригадкою у справі дозволів влади на улаждження торгів і вистав. Обіжник стверджує, що в останньому часі зорганізовано в багатьох випадках вистави і торги без дозволу влади. Дотого перед виєднанням такого дозволу організатори вистав і торгів реклямували ці імпрези у пресі, афішами та проектами і приймали замовлення на стійла. Вкінці без ніякого повідомлення влади організували ці імпрези і затягали зобовязання.

Міністерство доручило в обіжнику гостро боротись з таким станом підкреслюючи, що згідно з розпорядком президента з 17. вересня 1927 р. влада повинна не допустити до таких вистав і торгів або замкнути вже відкриті, якщо їх уладжено всупереч обовязковим постановам.

Тому то всі організатори вистав і торгів повинні заздалегідь виєднати дозвіл влади на відкриття вистав і торгів, щоб не наражуватись на непотрібні кошти і втрати.

—o—

Протести векслів почтою.

Почтові уряди дістали обіжник у справі злаждування протестів векслів такого змісту: Згідно зі ст. 44 векслевого закону протест векслів слід зладити в однім з двох звичайних днів по речинці платности. На основі обіжника § 19. реґуляміну про почтові доручення накладає на почтові агенції обовязок, щоб вони зладили протест уже першого звичайного дня по речинці платности.

Отже в ніякому випадку не можна заложити і зладити протесту вексля **в дні платности вексля навіть у тих випадках**, коли: 1) посідач вексля доручив негайно звернути його по першій безуспішній предяві вексля до заплати; 2) довжник рішуче відмовився заплатити вексель якщо його представили йому в дні платности.

Якщо вексель представили довжникові до заплати перший раз у дні платности, то мусять його представити другий раз чергового звичайного дня навіть у згаданих двох випадках. Напр.: вексель платний 29. жовтня 1937 р.; довжник рішуче відмовився викупити вексель, коли його представили йому до заплати. Отже почтова агенція мусить представити вексель довжникові до заплати чергового дня, себто 30. жовтня 1937 р. і щойно тоді зладити протест, якщо довжник не викупив би вексля.

Якщо вексель платний 31. жовтня 1937 р., себто в неділю, тоді речинець платности припадає на найближчий звичайний день, себто на 1. листопада 1937 р. В цьому випадку вексель слід представити до заплати в дні 1. і 2. листопада навіть, якби довжник рішуче заявив дня 1. листопада, що не викупить вексля. Протест цього вексля можна заложити щойно 2. листопада 1937 р. щойно коли його представили до заплати.

Так теж слід поступити і в тому випадку, коли посідач вексля доручив звернути йому вексель з протестом уже, коли раз безуспішно представили вексель до заплати. **Протест вексля зладжений в дні платности вексля неважний.**

Відписування до страт нестягальних вірительностей.

Найвищий Адміністраційний Трибунал у присуді з 13. травня 1936 р. до ч. реєстру 9547/33 станув на становищі, що не можна відписати нестягальні вірительности до страти в білянсі, якщо віритель довідався про нестягальність щойно у хвилині зладжування білянсу, а не знав про цю нестягальність в дні замкнення білянсу. Н. А. Т. ствердив, що дата білянсу є тою хвилиною, на основі якої оцінюється правильність переведених у ньому вписів. Отже на основі відомих в цьому дні фактичних умовин платник може устійнювати вартість маєтку, вірительностей та інших активів. Діло в тому, що одна фірма відписала в білянсі за 1931 р. як нестягальні свої претенсії до іншої фірми. У хвилині замкнення білянсу, себто в дні 31. грудня 1931 р. фірма не мала ще підстави вважати свої претенсії за нестягальні, бо втратила їх щойно в 1932 р. Тому не могла відписувати їх уже в білянсі з 31. грудня 1931 р.

Торговельні звичаї.

Комісія при промислово-торговельній палаті устійнила такі торговельні звичаї:

Винагорода посередника.

Якщо договір не устійнює винагороди посередника — то ця винагорода (провізія) для посередника в торговлі роверами і машинами при гуртових продажах сягає 3—5% продажної ціни, при роздрібних продажах консументам коло 10% ціни купна.

В торговлі деревом є звичай, згідно з яким — на випадок, коли нема відмінного договору — гебльовані і фуговані дошки продається на підставі їх первісної кубатури без огляду на те, що при цьому обробі частина дошки марнується. Отже. Kaufmass числиться як Nettomass.

Далі в деревній торговлі є такий звичай: Якщо нема іншого виразного договору, що **означує кількість вантажної паперівки або** місткости ваґону береться під увагу видержність 15-тонового ваґону. Кількість кубічних метрів, що відповідає 15-тоновому ваґонові, залежить від сухости паперівки. Якщо паперівка суха навантажується до 15-тонового ваґону 40 до 45 кубічних метрів; якщо добре не висохла — тоді до ваґону вантажиться коло 38 до 40 кубічних метрів.

ПОЛЕКШІ ПРИ СПЛАТІ ЗАЛЕГЛОСТЕЙ ПОДАТКУ ВІД НЕРУХОМОСТЕЙ У ЛЬВОВІ.

Управа м. Львова пригадує, що платники комунального додатку до державного податку від нерухомостей зможуть користати з відписання залеглостей з відсотками проволоки, якщо в 1937/38 заплатять сплати на рахунок залеглостей цього податку відложених до дня 31. березня 1938 р. згідно з розпорядком міністра скарбу з 31. березня 1936 р. і якщо заплатили в роках 1934/35 до 1937/38 визначений їм державний податок від нерухомостей з комунальним додатком. Таким платникам відпишуть залеглість у висоті половини виплаченої суми. Якщо платники не скористають з полекш стягнуть від них цілу належитість шляхом екзекуції з відсотками проволоки від 1. квітня 1934 р.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА

ЗА НЕТОЧНУ ПОРАДУ.

Австрійський цивільний суд розглядав таку справу:

Пані Р. постановила позичити власникові гостинниці 3.600 шилінгів, який бажав дістати якнайшвидше гроші до своїх рук. Він промовчав одну обставину, а саме погрозу вірителя, що йому зліцитує гостинницю. Для всякої певности жінка звернулася за порадою до адвоката, який порадив їй прибити на всіх предметах обстанови готелю картку такого змісту: „Власність пані Р...“ Це буде достаточною забезпекою позички. Одначе незабаром після того власник гостинниці став невиплатним. Коли пані Р. хотіла забрати меблі, інші вірителі запротестували проти цього. Наслідок був такий, що пані Р. програла процес і втратила свої гроші. Крім того адвокат зажадав від неї, щоб вона йому заплатила за заступства в суді гонорар 3.382 шилінгів погрожуючи, що внесе до суду позов проти неї на випадок незаплати. Вкінці справа таки опинилася в суді за гонорар. Новий адвокат пані Р. вніс зі свого боку позов кажучи, що вона втратила 3.600 шилінгів і цю суму протиставить до компесати. Попередній адвокат пані Р. вияснив, що пані Р. сама собі винна, бо підчас поради у справі позички власникові гостинниці запевняла його, що цей власник є в добрих матеріяльних умовинах. Цивільний суд відкинув позов адвоката пані Р. за заплату гонорару. В мотивах присуду суд підкреслив, що обовязком адвоката як правного дорадника пані Р. було поінформувати її про майбутню невиплатність власника готелю або відмовитись від поради. В кожному випадку не повинен був дораджувати того кроку, що не забезпечив клієнтці прав власности і не дав їй забезпеки. Тому, що він занедбав це вияснити своїй клієнтці, мусить відповідати за наслідки.

РІК БЕЗ ЗЛОЧИНІВ.

В 1937 р. суд присяглих округи Мерт і Мозель не зійшовся ні разу. Всі сесії відкликали, бо не було злочинців, злочини яких мусів би розглядати суд присяглих. Жовтнева сесія теж не відбулася з цієї причини. Цей факт — єдиний в історії французького судівництва.

За цілий рік у Нансі не було ніодного душогубства, ніодної крадежі з вломом, ніодного злочину довжника, ніодного фінансового скандалу.

Карний суд розглядав справи дрібних крадежей, наслідки автомобілевих катастроф і бешкети пияцтв. За те суд присяглих цілий рік відпочивав.

Сторінка без політики.

ТИСЯЧІ НЕБАЖАНИХ ЛИСТІВ.

Люди, що бояться почти.

Недавно виїхав із Відня найвизначніший композитор наших часів Тосканіні до Льондону. Всюди, де той мистець затримується, отже теж і у Відні, нагромаджують у його кімнатах правдиві гори листів. На кожному місці приносить листар сотні листів і пакунків, яких мистець не всилі не то, що прочитати, але їх навіть зареєструвати не має часу.

Захоплені слухачі пишуть листи з подякою, молоді дівчата просять за автографи, „невідкриті" ще композитори присилають свої твори до оцінки. Між збирачами підписів є чимало таких дівчат, що присилають свою світлину, в надії, що мистець зверне увагу на їх красу. Багато теж є листів із проханням допомоги, субвенцій, протекції і т. д. Не тільки один секретар, але навіть цілий штаб секретарів не дав би ради такій копиці листів і ріжних посилок.

Листи, які не доходять адресатів.

Та не тільки Тосканіні має таку мороку з почтовими пересилками. Кожну визначну людину переслідує в житті почтова небезпека. Визначні актори, або фільмові зірки тримають окремих урядовців, які лиш переглядають почту і приготовлюють автограми для звеличників славних людей. Напр. один віденський журналіст зустрінув у поїзді якогось мужчину, який ввесь час сидів мовчки і підписував безупину світлини. Цікавий, як завжди журналіст, звернувся він до незнайомого мужчини за поясненням такої дивної і пильної праці.

Виявилося, що пильним підписувачем світлин був представник одної американської фірми на Середущу Европу. Підчас подорожі приладжував він автограми з нагоди прем'єри нової фільми, призначені для читачів фільмового часопису.

В багатьох випадках адресати зовсім не бачать навіть листів, скерованих до них. Напр. деякі часописи подають все листу гостей із великих гостинниць. Листа таких визначних гостей, які дістають цілі гори листів, появляється трохи пізніше, як звичайно. Щойно тоді коли гостей уже в гостинниці нема, виявляють листу і тоді напливає маса почтових посилок. Так отже адресат уже давно десь за сімома горами, коли щойно починається почтова довінь.

Пімста Джін Гарльов.

Одним із найпопулярніших фільмових акторів, якого також засипують листами є Чарлі Чаплін. Та він із засади не дає ніяких автограмів і всі листи вкидує нечитані до коша.

Про померщу недавно зірку — вампа Джін Гарльов — оповідають таку історію про її пімсту над одним із звеличників, який засипував артистку листами.

Кожного дня діставала вона палкий гарячий лист із великою китицею квітів від сина одного відомого американського промисловця. У листах просив молодий багач, дозволити йому пробувати якнайближче зірки і прийняти його хочби навіть на слугу.

Зірка рішила одного дня прийняти молодого чоловіка. Коли він прийшов розрадуваний, вона запропонувала йому місце одного зі секретарів. Молодий ентузіяст приняв цю пропозицію зі захопленням. Та гірке було його розчарування, коли по двомісячній праці не побачив ні разу артистки в бюрі, зате мусів від ранку до пізнього вечора прочитувати листи її звеличників і ще на деякі відповідати. Одного дня щез він як камфора з дому фільмової зірки і з того часу не посилав ні листів, ні квітів обожаній донедавна артистці.

Товариші... з професії.

На одному спортовому майдані в Парижі трапилася підчас метчу оригінальна подія. Героєм тієї історії є запалений футбольний „кібіц", якого замилування до гарних предметів вирятувало перед кишеневим злодієм.

Банковий урядовець Пієр Кордоніє прийшов на метч свого клюбу разом із своїм приятелем. Хоч хід гри був справді дуже цікавий і тримав глядачів увесь час у напрузі, Кордоніє не думав зовсім про підворітні ситуації ні про голі, що їх його дружина здобула, тільки про вишневу, шовкову, кишеневу хустину, яка прикрашувала сурдут його приятеля. Ця хустина просто гіпнотизувала його, Кордоніерові здавалося, що другої такої нема. Приятель приглядався захоплений грі на зеленій мураві і не цікавився зовсім, що довкола нього діялося.

Раптом Кордоніє схопив бистрим рухом блискучу хустинку та сховав її у своїй кишені. Майже в тій самій хвилині приступив до нього якийсь поважний, елегантно одягнений добродій і зі словами: „Товаришів не кривджу!" втиснув йому до рук портфель. Заки Кордоніє прочуняв від збентеження, за незнайомим і слід застиг. Тоді Кордоніє глипнув на свою руку і на своє превелике диво побачив, що тримає в руках свій власний портфель. Імовірно кишеневий злодій приглядався вже довший час Кордоніерові, витягнув портфель і коли побачив, як Кордоніє „стягнув" приятелеві хустину, взяв його за товариша з професії і віддав гроші.

Таким чином нерозважний вчинок урядовця урятував йому портфель.

—o—

Батько, що хотів спалити своїх дітей.

В Мерії (Пенсильванія) почався сензаційний процес. Предсідником суддів присяжних на тому процесі вибрали 22-літню домашню господиню Фльоис Гіккей. На лаві підсудних засів 40-літний Альберт Найт, якого обвинувачують у намаганому вбивстві своїх чотирох дітей.

Діти — три донечки й один син сидять поруч батька на лаві підсудних. Вони не хочуть покинути його в біді і не вірять в обвинувачення.

В ночі 28. травня сусіди Найта запримітили вогненні язики що добувалися з його віллі. Самого Найта не було вдома. Діти були в спальні, яку вже теж захопила пожежа. Сусіди і пожежники з важким трудом, виставляючи своє життя на небезпеку, вирятували дітей з вогню. При тому діти були лекше, або тяжче попарені.

Згодом виявилось, що Найт обезпечив життя дітей у свою користь на величезну суму 120.000 долярів. Це було для всіх дуже підозріле. Серед сусідів поширились вістки, що батько сам посягнув на життя дітей, щоб дістати обезпеченеву премію. Цілою справою заінтересувалася судова влада і Найт опинився на лаві підсудних. Діти, які любили батька, що завжди був для них привітний і добрий, не ймуть віри, що він хотів їх убити і рішуче боронять його. Найстарша дочка має 18 літ, син 13.

Пригода голяндської красуні.

Усі красуні Европи виїхали в минулу пятницю з Парижа до Константину, де цього року відбудуться вибори на „міс Европу". Разом з іншими красунями готовилася до відізду і 17-літня Елисавета Шімп, „міс Голяндія".

Красуня вже складала свої клунки перед від'їздом на стацію, коли раптом до її кімнати застукав поліцай:

— Будь ласка, ходіть зі мною до комісаріяту.

„Міс Голяндія поїхала до комісаріяту, звідки відвезли її до голяндського консуляту. Там молода красуня довідалась, що її мати яка не хотіла, щоб імя доньки було звязане з конкурсами краси, звернулася до французької поліції за поміччю.

Елисавета Шімп розплакалася. Консуль пробував переконати матір. Вона спершу подалася, але відтак виперлася:

— Що будуть говорити в нас в Лярені?

Білолиця красуня мусіла рад-не-рад підчинитись волі матері і вернутися домів. Таким чином цьогорічні вибори „міс Европи" відбудуться без представниці голяндської красуні

—o—

РУКАВИЧКИ ШОПЕНА.

Шопен у відріжненні до багатьох мистців, був незвичайно дбайливий за свій зовнішній вигляд. Зокрема немалу вагу клав на свій одяг. Найбільше дорогі матеріяли, найдорожче, вибагливе білля, люксусова обува творили завжди його гардеробу. Був він доволі оригінальний і коли про його мистецьке життя знаємо доволі багато, то про його домашнє життя дуже мало. Він намагався завжди скривати свої турботи якнайглибше, щоб ніхто їх не запримітив.

Тому теж довгі роки ніхто не знав, відки він узяв такий багатий збір 400 пар рукавичок, найкращої сорти, яку лиш у ті часи можна було дістати.

Ці рукавички мали би ще й сьогодні практичну вартість якби не були ушкоджені, бо Шопен вдягав їх найчастіше тільки один раз. Щойно тепер виснилася тайна такої великої скількости рукавичок. Коли мистець був у лихім настрою, або коли хвилювався перед концертом, скривався десь від людського ока, поволи закладав рукавички і так докладно їх одягав, щоб не було найменшої морщинки, відтак розчеплював свої жіночі пальці так широко, що шви в рукавичках тріскали. Дуже часто рукою „узброєною" в рукавичку ударяв ґами, щоб тим успішніше нищити рукавички. Таке „нищення рукавичок" тривало приблизно годину відтак Шопен виходив спокійний і погідний.

Така є тайна 400 пар шопенівських рукавичок.

КНИЖКИ Й УЛЬТРАФІОЛЕТНІ ПРОМІННЯ.

Британське історичне товариство доручило комісії хеміків виснити причини, чому папір з ходом літ жовтіє і розсипається, навіть якщо його держатимемо під шклом.

Хемічна комісія устійнила, що руїнницьке значіння для паперу мають ультрафіолетні проміння, які, як відомо складаються на сонішне світло. Порада дуже легка: вистане зберігати музейні і бібліотечні документи за окремим шклом, яке не пропускає ультрафіолетних промінів.

Низка дослідів доказала, що папери забезпечені таким способом не змінюють свого кольору і не нищаться. Інші документи поміщені одночасно на виставі за звичайними шклами, жовтіли і нищилися.

ІДЕН 150 ЛІТ ТОМУ.

„Дейлі Телеграф" містить кожного дня рубрику: „150 літ тому". В останньому числі наводить „Дейлі Телеграф" свою замітку зперед 150 літ про англійського політика Ідена, який, так як його сьогоднішній іменик, працював у 1787 р. над питанням ...неінтервенції.

Державою до якої тоді стосували неінтервенцію була Голяндія. Ідена того часу (на імя йому було Вілям) вислав Піт до Франції перевести пертрактації з міністром закордонних справ Монміреном. Іденові вдалося вимогти тоді на французькому міністрові заяву, що французький уряд не мав наміру збройно вмішуватись у голяндські справи.

Іден із перед 150 літ мав 43 роки. Шість літ пізніше покинув він дипльоматію і став бароном Овклендом.

ЖІНОЧЕ НАСЕЛЕННЯ КАНАДИ ПРИ ПРАЦІ.

Половина жіночого населення Канади у віці понад 15 літ (незамужні) заробляє сама на своє удержання. Крім цього одна третина жінок замужніх та одна пята частина вдів також має заробіток. Найбільша частина — це жінки, що працюють як служниці — 132 тисячі; стенографок та машиністок є приблизно половина попереднього числа; продавчиць — 45.000; доглядачок хорих — 32.000; офісових клерків — 29.000; книговодів — 21.000, телефоністок лиш 14 тисяч.

БАТЬКОМ БУТИ НЕ ТАК ВАЖКО...

Недавно повідомляли ми про те, що старий німецький селянин міг почванитися тим, що став 38 раз батьком. Щасливий батько має тепер 65 літ і почувається ще якнайкраще. Тепер, коли бавить свою наймолодшу дитину на колінах, є він уже прадідусем. Август Тіль — таке прізвище того щасливого батька — має вже третю жінку. Його родина не тільки багата на діти, але теж на ріжні поплутані споріднення, бо нпр. його новонароджений наймолодший син є одночасним дядьком чотиролітнього внука свого двоюрідного брата. В його родині багато малих дітей має сивих людей братаничами і старших жінок за сестрінок. Вже тепер родина Тіля моглаб заселювати ціле село від прадіда починаючи, на правнукові кінчаючи

—o—

Француз про М. Кричевського.

„Ль Епок" ч. 47 (1937) містить велику статтю А. М. Госсеза (Grossez) про нашого земляка мистця Миколу Кричевського, враз із репродукцією його картини „Зима в Баньоле".

„Молоді люди того покоління, до якого належить Кричевський, пише автор, осягали двадцять літ у час, коли на заході кінчилась війна, а схід горів у революціях. Багато покидало свій рідний край. Кричевський з України переїздить до Чехословаччини, з Києва до Праги. Там він студіює декоративне мистецтво й вийшовши декоратором і малярем подається до Парижа, якого вже не покидає".

Госсез згадує, що Кричевський є малярем через „спадковість": його батько — київський архітект і маляр, його дядько — професор у київській Академії Мистецтв.

„Здається, нема ніодного українського мистця, щоб був як Кричевський так цілковито французький, так правильно париський. Сена, робітничі квартали Баньоле, класичні береги Бретанії, Баскії, блакитної Рівієри — все це притягає до себе маляра як колись Ван Гога чи Утріля..."

Критик широко і з великою симпатією розглядає всі праці нашого мистця починаючи від праць з Підкарпаття в рр. 1930—31, до паризьких акварель — численні надсенські мандрівки і сюжети з передмістя. Тут, за думкою критика, Кричевський осягнув найбільше сили, підкреслюючи свій ідеалізм у контакті з дійсністю. Далі наводить похвальні голоси офіційних французьких критиків Марія Лебльонда й Тієбо-Сісона про Кричевського з нагоди його вистав.

„Тепер — кінчить Госсез — мистець занятий композиціями декоративних полотен, обіцюючи нам твори зовсім нового порядку".

Від себе додамо, що на Експо 1937. Кричевський дав низку декоративних оформлень поокремих павільйонів.

(Ю. К.)

Японці намагалися зробити ще один десант.

„Такун-Пао" подає, що японські моряки намагалися причалити на остров Кінмен під Амот, але після 20-мінутної боротьби мусіли відступити. У пристані Амот стоять 2 японські кружляки, 3 торпедовці та авіоматка.

ЯПОНСЬКА ПЕРЕМОГА ПІД ШАНГАЄМ.

Японці заняли нині рано Пазан.

Ширіть наш часопис!

Перед наступом червоних на араґонському фронті?

Як подає Стефані, національне летунство помітило живий рух червоних військ між Сараґосою і Теруелем. Припускають, що червоні підготовлюють наступ.

По широкому світі.

Французькі будівельні й металеві робітники домагаються 15% підвишки платень, погрожуючи страйком ще цього місяця.

У Португалії відбулись комунальні вибори; кандидатів поставила виключно урядова „Національна унія". 82% управнених до голосування взяло участь у виборах.

Румунський наслідник престола великий воєвода Михайло дістав учора ступінь четаря румунської армії.

Бразилійський уряд почав велику протикомуністичну акцію.

НОВИНКИ.

— Чотиролітний курс композиції (комплет спеціяльних теоретичних предметів) починається у Вищ. Музичному Інститутї ім. Лисенка у Львові з місяцем падолистом ц. р. Умовини приняття: знайомість основ музики (теорії) і сольфежу. По змозі представити прібки своєї творчости. Ближчі інформації в секретаріяті В. Муз. Інституту ім. Лисенка Шашкевича 5., тел. 237-15, від 3—7. год. 1947 1—2

— В Українськім Лікарськім Т-ві чергові сходини членів у пятницю, дня 29. ц. м. в год. 7. ввечір. На сходинах виклад д-ра Людомира Зарицького з Луцька п н.: „З казуїстики пробиття уразу". 1942

— Сходини членів Товариства „Молода Громада" в справі домівки відбудуться в середу 27. ц. м. в год. 7. вечором у домівці Товариства при вул. Коперника 21. 1940 2—2

ЕДМОН АБУ. 4

Трагічний комік.

Увесь Париж після передрукованої новинки про побут та успіхи Шийки почав співчувати Павлині і критикувати її чоловіка. Люди казали:

„Як можна покинути таку гарну жіночку, якій не може ніхто нічого закинути і це після річного подружжя! Як можна залишити вісімнадцятилітню жінку саму! І то без причини, без мотиву, для звичайної примхи! Чим він може себе виправдувати? Заздрощами? Але-ж Павлина була зразковою дружиною! вона не дала себе торкнути!"

До того додавали ще коментар, що Шийка покинув жінку незабезпечену. Уже про те, що вона добре заробляла в театрі і не згадували. Не згадували і про те, що її чоловік залишив їй усю хатню обстанову та все срібло і що вона все те порозпродувала, щоб перенестися до скромного мешкання свого батька на четвертому поверсі.

Усі чоловіки їй спочували; головно маркіз та його приятелі, що приходили з ним до театру. Але вона не впускала нікого до своєї хати; вона мешкала разом з одною кревнячкою і свому віці та служницею. Батько не потішав її, бо запивався. У своїй самотности Павлина переходила в думці всякі проекти і зважувалася на всякі непрактичні постанови. Раз хотіла продати все своє майно і виїхати до Петербурга, щоб кинутися в обійми свого чоловіка, то знову рішила, що булоб справедливіше видряпати йому очі. За якийсь час вона змінила намір — бажала залишитися в Парижі, показати всім, що є зразком чеснотливости і зворушити всіх своїм удовичим станом, щоб придбати славу театральної Пенельопи. Її фантазія підсувала їй ще інші проекти, які змінялися.

Шийка після своїх перших успіхів написав їй ніжний лист. Його гнів минув, бо він не бачив довкола себе суперників і дивився шердо на світ. Він просив у Павлини вибачення, просив її, щоб вона приїхала до нього і що він найшов для неї місце. Но жаль ці його слова прийшли до Павлини саме у хвилині, коли вона сиділа із своїми трьома приятельками і виливала своє обурення на свого чоловіка. Шийка сподіваючись прихильної відповіді, почув себе дуже вражений і більше до неї не писав.

У листопаді жаль Павлини до свого чоловіка ще змінився під впливом розмов з приятельками. Одного ранку коло 11-ої години вона одягалася перед дзеркалом, щоб іти на пробу. Її своячка вийшла з хати, залишивши ключ у замку з коридору. Павлина скрикнула, коли побачила у дзеркалі якогось маленького поганого чоловіка у бобровому футрі.

— Хто ви такий? чого тут хочете? прошу вийти!... — почала кричати.

— Я вас не люблю і ви мені не подобаєтеся — відповів чоловічок дуже збентежений.

— А чи я вас люблю?! прошу вийти...

— Ні, я не з тих, що вас люблять... ви мені — —

— Якийсь нахаба! Коли не вийдете звідсіля то я пічну кричати!

Тоді чоловічок зложив побожно руки і сказав благальним голосом:

— Вибачте мені, пані. Я не мав наміру вас образити. Я переїхав сімсот миль, щоб зробити вам одну пропозицію. Я приїжджаю з Петербурга... я мало знаю по французьки. Я приготовив собі те, що я мав вам сказати, але ви мене так злякали.

Він сів і обтирав собі піт з чола. Павлина закинула на плечі шаль, бо не була ще одягнена.

— Пані! — говорив чоловічок далі — не гнівайтесь, що я вас не люблю. Ваш чоловік пан Шийка повівся зі мною скандально. Я князь Васильков, маю міліон рублів доходу, але що я не служив ніколи у війську...

— Все це мене не обходить.

— Я знаю... Але я мав приготоване те, що хотів вам сказати... Отже послухайте пані... я ані гарний ані, як то кажуть, молодий. Я дуже нервовий і маю нервові тіки, з яких сміються з мене у товаристві. Це не перешкодило мені закохатися в дуже гарній особі, з доброї родини і освідчитись її... Її родина згодилася на шлюб з огляду на мій маєток і Варвара (так вона називається) вже готова була вийти за мене, коли нараз ваш чоловік мав нещасливу ідею...

— Оженитися.

— Ні, тільки зробити з мене на сцені карикатуру так, що ціле місто почало бавитися моїм коштом. Моє подружжя розбилось. Після першої вистави у театрі родина Варвари не хотіла мене приняти, а після другої вистави Варвара заручилася з одним фінляндським полковником, який заробляє річно всього сто тисяч.

— Але що це все мене обходить?

— Отже я рішив, що мушу помститися на добродію Шийці. І коли ви згодитеся допомогти мені в цьому, то ваша карієра запевнена на ціле життя. Я не люблю вас, хоч ви дуже гарні, бо тепер ніяка жінка крім Варвари не може мені подобатися. Я роблю вам чесну пропозицію і прошу не дивуватися, коли вона вам буде видаватися дивна. Чи ви хочете поїхати до Петербурга чудовою каритою? Недалеко Михайлівського Театру стоїть моя вілля, яка належить до мене і я вам її дарую. Служба складається там з мужиків і вона вся на ваші послуги. Управляють віллею французи. Ви можете взяти із собою свою служницю і одну даму до товариства, будете мати власні два повози, у театрі постійну окрему льожу. Я буду покривати всі витрати цього дому. Мій уповноважений буде виплачувати всякі потрібні вам гроші. Був цього у дні, коли ви виїдете з Парижа я зложу у вашого нотаря поважний капітал, яким ви зможете свобідно розпоряджатись. Я не говорю про якусь дрібну суму пятьдесяти тисяч франків, а про потрійну як не більшу. Це все буде залежати від вас.

Павлина не мала навіть часу схаменутись. Вона зложила руки на грудях і глянула в очі свому гостеві:

— Мій пане! за кого ви мене уважаєте?

— За чесну жінку, яку несправедливо покинули і яка має сотню причин помститись.

(Далі буде).

— **Ширші сходини** філії Союзу Українок у Львові відбудуться в четвер 28. жовтня ц. р. 7. год. ввечір у домівці філії у Львові, вул. Сикстуська 46, з рефератом П. Дучимінської: „Про знайомство з Ольгою Кобилянською". 1946

— **Леся Кривіцька** починає ведення курсу деклямації при Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем листопадом.

— **Відгомін стрілянини на Клепарові.** У звязку зі судовим слідством проти о. Яценкова з Клепарова у справі вбивства постерункового Маньковського, арештовано робітника Льва Зволинського. Переслуханий як свідок він зложив зізнання, суперечні з дотеперішнім напрямом слідства.

— **Французька скрипачка Жінетта Неве**, що здобула першу нагороду на міжнародньому конкурсі ім. Венявського, виступить з концертом у Львові в пятницю 29. ц. м. У програму входять перлини скрипкової літератури. Акомпаніює д-р Едвард Штайнбергер.

— **У 20-ліття смерти Евгена Олесницького** відправив заходом Т-ва „Сільський Господар" 26-го ц. м. в Успенській церкві заупокійну співану Службу Божу о. крил. Д. Лопатинський. Панахиду правили о. крил. Лопатинський, о. крил. Ю. Дзерович, о. С. Дурбак та о. С. Василів. На богослуження звилися представники всіх наших економічних і культурних установ, як теж численні їх службовики, так, що церква була виповнена вщерть.

— **Приклад — гарний до наслідування.** На Рідну Школу зложив п. Безпятка Петро, столярський майстер у Перемишлянах, 17.50 зол. ,належних йому за роботу, яку виконав в Українському Кооперативному Банку в Перемишлянах. Цей гарний почин повинен заохотити наших робітників ,щоби при побиранні виплат за роботу памятали про потреби Рідної Школи і час до часу складали відповідні датки для неї.

— **Чехословацький консулят у Львові** повідомляє, що звичайне приняття в день державного свята чехословацької республики відбудеться в четвер, 28. ц. м. від год. 11—13. в мешканні консуля д-ра Махачка при вул. Потоцького 52, а не як звичайно досі в домівці консуляту.

— **День ощадности у Львові.** В салі міської ради у Львові відбулася нарада громадянського комітету, що рішив уладити 31. ц. м. день ощадности. Спеціяльні афіші і наліпки у трамваях проголошуватимуть гасла ощадности. У львівських школах тогож дня будуть окремі гутірки. Крім того молодь дістане до оброблення задачі на тему ощадности. Найкращі задачі будуть нагороджені книжками. Варшавське радіо надасть попереднього дня відповідний відчит. Будинки банків і щадничих кас будуть прикрашені.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні впали такі більші вигри: 100.000 зол. на ч. 115751; 5.000 зол. на ч. 61713; 2.000 зол. на ч. 90636; 1.000 зол. на ч. 48767, 79607, 179704, 191202; 500 зол. на ч. 52277, 75636, 82021, 118392, 121700, 148859; 400 зол .на ч. 119, 22411 31689, 58112, 111388, 118362, 135655, 144679, 158196, 180496, 191069; 200 зол. на ч. 14201, 22667, 34981, 49255, 52528, 54523, 94688, 14759, 178106.

— **Союз книговодів** у Львові повідомляє: З огляду на те, 1) що закону про дипльомованих книговодів не ухвалено і 2) що його проєкту досі докладно не спрецизовано і він буде предметом нарад конгресу книговодів у Катовицях 31. ц. м. і 1. листопада ц. р.; 3) що тимсамим досі не відомо, хто підлягатиме іспитові на дипльомованого книговода, а врешті 4) що програма іспитів чи там поодинокі предмети досі не відомі, — в даній хвилині не уладжуємо приготовних курсів до іспитів на дипльомованих бухгальтерів. Одночасно союз повідомляє, що з подібними курсами, місцевими і замісцевими, які нібито приготовляють до таких іспитів, не має нічого спільного.

— **Відгомін українсько-польської війни.** В 1919. р. в селі Побережжі пов. Станиславів згинуло пять польських вояків. Щойно тепер влада устійнила, що вони згинули з рук чотирьох мешканців Побережжя, б. українських вояків. Цих українців арештували й передали в розпорядження прокуратора.

— **Закриття „Лугів".** Як повідомляє ПАТ повітовий староста в Бучачі припинив діяльність відділів спортово-гімнастичного т-ва „Луг" у Медведівцях, Новоставцях і Пилаві під закидом ширення національної ненависти.

— **Обкидали професора яйцями.** В заведенні фізіольогії лікарського виділу львівського університету група студентів уладила демонстрацію перед викладом проф. Вержуховського, кидаючи в нього гнилими яйцями. Причиною демонстрації був факт, що чотири студенти дістали від нього при поправчім іспиті недостаточну ноту. Студентам тим проф. Серадзький, який асистував при іспиті, заявив був, що вони здали іспит з достаточним успіхом. Справою занявся ректорат.

— **Протижидівські демонстрації.** У львівській політехніці побили на викладі органічної хемії кількох студентів-жидів.

— **6.000 літрів вина вилили до Дністра.** Віленський арцибіскуп Яблжиковський закупив на Поділлі великі терени, що надаються під управу винограду і заложив на них винницю, щоби продукувати богослужебне вино для потреб польського духовенства. Коли цього року пущено фабрику в рух і випродуковано більшу кількість вина, явилася скарбова комісія і наложила такий високий консумційний податок, що фабрикація вина відразу припинилася. Показалося, що вино спроваджене із заграниці коштуватиме дешевше, ніж власного виробу. Дальше обчислено, що краще буде випродуковане вино вилити до Дністра і спровадити вино із заграниці, ніж платити податок. Так і зроблено. 6.000 літрів вина вилили в ріку. Так само повинні би зробити броварі і фабрики горілок, якби не міліони алькоголіків, що консумують горендально дорогі алькогольні напитки.

— **Камяне вугілля на Волині.** У Кремянці відкрили багаті зложжа камяного вугілля. Це брунатне вугілля, пригоже до промислових цілей. Будуть ним опалювати електрівню у Кремянці.

— **Українська гімназія у Ржевницях** (Чехословаччина) перенеслася з днем 13. ц. м. до Моджан. Причинилося до того збільшення числа учнів і недостача відповідного будинку для гімназії в дотеперішній місцевости. Перед виїздом вся гімназія відвідала цвинтар, де поховані померші українці.

— **Обікрали книгарню.** До книгарні Рідної Школи при вул. Сикстуській у Львові вломилися минулої ночі злодії і не знайшовши грошей в касі, вкрали більшу кількість товарів вартости коло 500 зол. Очевидно книжок злодії не рушили, зате забрали цінніші канцелярійні прилади, як вічні пера і т. п.

— **Прокуратор-оборонцем.** Перед львівським апеляційним судом відбулася розправа проти І. Габера з Бурштина, якого бережанський суд покарав 8-ма місяцями вязниці за асекураційне ошуканство. Кінець розправи був сензаційний: прокуратор Саранецький признав, що засуд був безосновний; Габера увільнили.

— **Зловживання на почті в Чорткові** викрила контрольна комісія львівської почтової дирекції. Зловживань допускалися урядовці, заняті при касі, які присвоювали собі вплати з безготівкових переливів. Покищо стверджено недостачу 6.000 зол.

— **За комунізм.** У процесі Казимира Вронського, шевця з Варяжа пов. Сокаль, що відповідав перед львівським судом присяжних за комуністичну діяльність, зокрема за вислання до міністерства внутрішніх справ письма комуністичного змісту, запав присуд, яким обвинуваченого засудили на 6 літ вязниці.

— **Підозріла пожежа.** В бюрі міської каси ощадности у Снятині вибухла у ночі пожежа, що знищила частину книг і касових квітарів. Підозрівають, що вогонь повстав наслідком підпалу.

— **Голодівки.** Персонал психіятричного шпиталя у Холмі запротестував голодівкою проти звільнення одного з лікарів. — Зредукований робітник шибу „Сільвапляна" у Бориславі Тома Караван виліз на вершок шибу і почав голодівку; він унерухомив працю в шибі.

— **Урядовці-дефравданти.** У Станиславові засудили на півтора року вязниці податкового референта магістрату Галича, що присвоїв собі 5.000 зол. — Секретаря снятинської повітової шкільної ради засудили на 1 рік вязниці за те, що він спроневірив півтора тисячі золотих, які він зібрав з грошевих кар. — Посадника Явожна арештували під замітом здефраудування 20.000 золотих. — У Познані засудили урядовця воєвідства, що фальшував чеки і спроневірив державні гроші. — Краківський апеляційний суд розглядає відклик начальника скарбового уряду та екзекуційного уряду в Новому Санчі, яких суд 1. інстанції увільнив від заміту надужить. — Станиславівський суд закінчив слідство проти надвірнянського старости; небавом стане він перед судом.

— **Краєва хроніка.** На залізничому двірці в Самборі погиб 30-літній робітник Іван Звежанський, діставшись між стовчаки двох вагонів. — В Камінці Липник пов. Рава Руська 24-літній А. Дмитрів із заздрости кількома ударами ножем у плечі зранив свою наречену Анастазію Підсудок так сильно, що вона від ран померла. Вбивника арештовано. — Четверо дітей В. Ковальчика з Тернополя у віці від півтора до 8 років зачадилося; найстарше з них померло.

— **За приміром старших.** В селі Бондзини млавського повіту 12-літній учень Казимир Пшиборовський посварився зі своїм ровесником Едвардом Буціховом і добувши ножика, вбив його товаришеві в серце. Хлопець упав трупом на місці. Опісля молодий душогуб пішов спокійно до школи, звідки забрала його поліція. Як стверджено, Пшиборовський убив товариша тому, що не хотів йому позичити кольорового олівця.

— **Україніка.** В Неаполі має вийти коштом Вищого Східного Інституту „Антольогія української модерної літератури" в перекладі проф. Сальвіні. Деякі з оповідань і новель, що увійшли в цю „Антольогію", почали звлятися по італійських літературних тижневиках і місячниках. Так у „Рассеня Націонале" за вересень вміщено новелю Хвильового — „Іван Іванович", в „Чірколі" за липень—серпень Черемшини „Туга" і в „Фронтеспіціо" за серпень Самчука: „Хліб" (уривок із „Марії"). До перекладів із Самчука та Черемшини додано їх короткі літературні характеристики, пера Л. Сальвіні.

— **Словаки проти чехів.** На словацькім університеті у Братиславі дійшло до протичеських демонстрацій. В будинку і на вулиці розкинено

...петочки з написом: „У Словаччині по словацьки". Студенти зібралися перед університетом і кричали проти професорів чехів, що творять більшість у цьому університеті.

— **Масові розстріли в Совітах.** На північному Кавказі в Гаджікістані і черкеській республиці розстріляли в останньому часі 21 членів „протиреволюційних груп". Усім закинено саботажову акцію в рільництві і годівельній господарці.

— **Зредукували пенсію королевій.** Голяндський парлямент приняв закон, що зменшив цивільну листу голяндської королевої до міліона гульденів річно. Одночасно підвищено пенсію князя Бернарда, чоловіка наслідниці престолу Юліяни, до 200.000 гульденів річно.

— **Альбанія дістала власний національний гимн.** У звязку з 25-літтям державної незалежности в Альбанії відбудеться 28. ц. м. велика врочистість, підчас якої відспівають уперше альбанський національний гимн. Скомпонував його італійський композитор Маріо, голосний в Італії автор „гимну Піяви".

— **Самогубство совітського достойника.** Як повідомляють із Москви, в орлівській вязниці скінчив самогубством заступник шефа персонального відділу київської военної управи, Баскаков. За зносини з б. командантом київської округи Якіром Баскакова засуджено на 10 літ вязниці. Довідавшись, що його мають перенести до вязниці в Якуцку, Баскаков кинувся з пятого поверха сходової клітки і згинув на місці.

— **Ріжні вістки.** На Атлянтійськім океані шаліє сильна буря, що не дозволяє кораблям причалити до берега. Багато рибацьких суден затонуло. — В італійській місцевости Бангальоре дійшло до крівавої сутички між демонстрантами і поліцією, що ранила кількадесять осіб. — Біля місцевости Чентінфу в китайській провінції Гопеі перед приходом японського війська бандити зловили кількох християнських місіонерів, між ними одного поляка і жадають тепер від управи місії окупу.

— **Посвячення нової фабрики радіоприймачів.** В дні 19. п. м. відбулося в Варшаві у приявї п. заст. премієра інж. Е. Квятковського, п. міністра промислу і торговлі А. Романа та великої громади представників офіціяльних кол господарських, технічних і преси — врочисте посвячення нової фабрики радіоприймачів Польських Заведень ФІЛІПС С. А. при вул. Кароль-ковій. По акті посвячення, що його довершив Й. Е. Кс. Епископ д-р Ґалль, виголосили промови: президент концерну Філіпса д-р Антін Філіпс, міністер промислу і торговлі п. Антін Роман, начальний директор Польських Заведень Філіпс п. Фред В. Вальтершайд та технічний директор підприємства п. Кустерс. По посвяченню, зібрані гості оглянули нову фабрику радіоприймачів і інші відділи фабрики, де запізналися м. і. з працею шкляної гути, галею машин, вирібнею жарівок і радіових ламп. Вивінування нової фабрики радіоприймачів, що у своїй ділянці творить останній зразок европейської техніки, зєднало собі загальне признання. Новозбудована фабрика радіова у спромозі випродукувати річно 100 до 120.000 радіоприймачів. Давна фабрика виробляла не більше 70—80.000 приймачів річно. Зріст продукції був конечний через постійний зріст потреб на апарати Філіпса і то так далеко, що деякий час фабрика не могла доставити приймачів в такій кількости, на яку мала замовлення. Фабричний будинок займає великий простір, багато оплеглий з усіх боків. Фабричні галі великі, видні, ідеально чисті, уряджені з пристосуванням всяких вимог продукційної техніки, гігієни та безпеки праці. Загальну увагу звертає знаменита організація продукції та взаємно згармонізовані всі її відділи.

—o—

Відозви й комунікати.

ВАЖНЕ ДЛЯ БІБЛІОТЕК ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ „ПРОСВІТИ" ТА ІНШИХ ТОВАРИСТВ.

Тому, що закон суворо забороняє перетримувати сконфісковані книжки в бібліотеках установ, а за пять літ по виданні Т-вом „Просвіта" першого спису сконфіскованих книжок сконфісковано багато дальших видань, до того цей перший спис уже давно вичерпаний, виринула потреба видати доповнений спис сконфіскованих книжок та недозволених періодичних видань. Такий спис (сторін 75+1) уже вийшов і Т-во „Просвіта" переслало відповідну кількість примірників до всіх своїх Філій.

Читальні „Просвіти" мають негайно купити його у своїх Філіях або безпосередньо прислати до централі 1 зол. і провірити докладно свої бібліотеки, щоб оберегти себе перед евентуальними законними наслідками. Це повинні зробити також усі інші товариства, що мають бібліотеки. Занедбання цього обовязку булоб злочином супроти власного Т-ва.

Ціна одного примірника 80 сот.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові.

ЮВИЛЕЙ 7-КЛ. ШКОЛИ ІМ. М. ШАШКЕВИЧА В ЗОЛОЧЕВІ.

Повідомляємо цією дорогою Українське Громадянство, що дня 7. листопада 1937 р. відбудеться в Золочеві ювилей з приводу 25-ліття істнування місцевої прив. міш. 7-кл. всенародньої школи ім. М. Шашкевича Т-ва „Рідна Школа". В 9-ій год. вранці названого дня буде святочне відкриття показу учнівських праць у будинку школи, в 12-ій год. відправиться за померших учителів, учнів і прихильників „Р. Ш." панахида, а в 13-ій год. тогож дня буде святочна академія, в часі якої можна буде складати устні й письменні привіти. У томуж часі кожний учасник матиме змогу вписатись у Пропамятну Книгу, що буде виложена при вході на салю та зложити з того приводу добровільну лепту на ведення школи.

Комітет.

Дописи.

ПОЧАЇВ НА КРЕМЯНЕЧЧИНІ.

Заборона академії в честь гетьмана Мазепи. Для вшанування 250-их роковин вибору на гетьмана Івана Мазепи культурно-освітнє товариство в Почаєві мало намір 24. жовтня урядити урочисту академію, присвячену памяти великого гетьмана. Одначе кремянецьке старофство на це не дало дозволу, мотивуючи свою відмову тим, що в українській історії є лише дві постаті, котрі можна прилюдно шанувати — Шевченко і Петлюра. А про Мазепу, як національного героя, місцева влада перший раз чує...

Наказ знищити українські написи. Заснована кілька років тому в Почаєві „Овочарська кооператива" досить добре розвивається, бо працює в районі, де овочеві сади займають великі простори та вирізняються ріжноманітними родами овочів, переважно яблук. Перед заложенням цієї кооперативи вся торговля яблуками була в руках жидівських торговців, які просто визискували місцевих садоводів-українців. Навіть сади Почаївської Лаври арендували жиди. тому оснування кооперативи зустріли вони досить неприхильно і ведуть з нею боротьбу. В цьому році після великих зусиль удалося „Овочарській кооперативі" взяти в аренду і лаврські сади. Великий урожай цього року на яблука причинився в значній мірі до розвитку й поширення діяльности кооперативи. Вона стає поважним економічним чинником, з котрим приходиться рахуватись. Маючи численні замовлення і розвиваючи своє підприємство, кооперативі було невигідно послуговуватися при доставі яблук на залізницю підводами, тому управа кооперативи купила у Варшаві тягарове авто, котрим постійно перевозить з Почаєва до найближчої стації залізниці Кремянець (25 кільом.) яблука, а назад бере дошки для виробу скриньок. Купуючи у Варшаві авто, кооператива доручила написати на ньому польською та українською мовою назву своєї фірми. Здається, нічого в цьому протизаконного, тим більше протидержавного нема. Цеж один із засобів реклямувати свою фірму, загально принятий на всьому світі. Одначе не на Волині і не в прикордонному повіті, бо недавно прийшов до кооперативи наказ зі староства замалювати український напис! На підставі якого закону видано цей наказ і кому український напис муляє очі — відомо хіба одному Богові.

БЕРЕЖАНЩИНА

Районове свято книжки в Нараєві. Заходами Філії „Просвіти" в Бережанах відбулося 17. жовтня ц. р. районове свято книжки в Нараєві. Невелику домівку читальні „Просвіти" виповнили вщерть члени найближчих читалень. На програму свята зложилися: довша, річева та приступна промова м-ра В. Логуша, голови Філії, виступи мішаного хору з Нараєва під управою п. В. Цалинюка, що відспівав низку пісень, між ними „Просвітянський гимн", коломийки Лисенка і „Сив сокіл" Матюка. Варто підчеркнути, що це хор здисциплінований, має добрі голоси та цікавий репертуар. Від року бере він живу участь у всіх повітових імпрезах та церковних святах. Відповідні декламації виголосили: Іванна Купій та Петро Бай з Нараєва, Д. Фігурський з Шайбівки і два члени читальні на Лавах. Цікавою точкою була ревія часописів, виведена членами читальні Нараїв Село та вправи книжок, що їх виконали дівчата читальні в Шайбівці. Свято закінчено національним гимном, відспіваним цілою салею. Поважне це свято, що було одним з кращих, які колинебудь відбулися в цій околиці, залишило у присутніх якнайкраще враження.

Гість.

СТРИЙ.

Господарська нарада священників стрийського протопрезвитеріяту з представниками Філії „Сільського Господаря" і П. С. К. у Стрию. Щоби прийти з допомогою священникам у теперішній господарській кризі, відбулася дня 8. жовтня нарада представників дванадцятьох деканатів стрийського протопрезвитерату і проводом Філії „С. Г." і П. С. К. у Стрию. Нараду скликав Виділ Окружного Відділу Т-ва св. Андрея в Стрию, як станове товариство духовенства. В часі наради виголосив відповідно підготований реферат про можливости рентовности господарств духовенства під теперішню пору інж. Дмитренко. Про завдання кооперації і поміч для господарів говорив інж. Колодницький. По рефератах забирали голос представники поодиноких деканатів, подаючи вказівки і побажання священників у справі рентовности господарки на ерекціональних полях. Ухвалено відповідні дезидерати до всіх членів і рішено з весною розпочати нову рентовну господарку по вказівкам інжиніра, який зобовязався в найкоротшім часі обіхати покищо всі парохії стрийського повіту і на місцях склясифікувати можливости господарки, а ще перед весною скликати наради окремо гірських священників та окремо священників на долах, щоби для обох груп подати відповідні вказівки для раціональної господарки.

Будова „Дому української культури" в Стрию. Завдяки заходам дир. Котовича Володимира і п. Пристая, виділових Т-ва „Музичний Інститут ім. Миколи Лисенка", філія у Стрию, з весною 1938 р. розпочинається у нас будова „Дому Української Культури". Площу вже куплено минулого року за 5.000 зол., а відповідно поведена акція уможливила згуртувати освітньо-культурні товариства Стрия для вибудування домівки з відповідною салею. Щасть Боже хосенній праці!

Акція допомоги українським студентам у Стрию. Дня 23. жовтня відбулася у Стрию в салі „Сокола" (Н. Дім) нарада представників українських установ у справі допомоги українським студентам. На сходинах вибрано комітет, до якого увійшли: д-р Калуський, о. Лішинський, П. Мойсакова, Рибачевська, Вол. Котович, д-р Дмитренко, студ. Яворів Василь і Каратницький та інсп. Ковак. Комітет розпочав акцію в цілі придбання якнайбільше фондів для допомоги українському студентству.

Пропаганда поголовної ощадности серед українського громадянства у Стрию прибирає щораз-то більше на силі. Завдяки заходам представниці Пром-банку зі Львова урухомлено в Стрию збірниці по українських крамницях і вже нині тижнево складають у нас 286 зол. — Дня 24. X. відбулася нарада представників громадянства на передмісті Лани, де м-р Недзвецька виголосила відповідний реферат у чит. „Просвіти". Реферат викликав помітне заінтересовлення і є надія, що й тут акція ощадности скоро розвинеться.

50-ліття літературної праці О. Кобилянської відсвяткував Стрий сходинами українського громадянства дня 24. X. в салі „Сокола" (Н. Дім). Ролю господарів обняв Союз Українок, філія у Стрию, відповідний реферат про ювилятку виголосила п. Віра Свєнціцька зі Львова. По рефераті відчитала п. Юрчишин кілька уривків з творів ювилятки. Під кінець відчитано письмо, яке стрийське громадянство вислало до ювилятки, і національним гимном закінчено це гарне свято.

БОГОРОДЧАНИ.

Районова освітня анкета. В неділю 24. жовтня ц. р. відбулася в Богородчанах районова освітня анкета, на якій був відпоручник Мат. Т-ва „Просвіта", люстратор Ст. Корецький, що виголосив двогодинний реферат про значіння „Просвіти", як і про ювилей Мат. Т-ва. Для гідного відсвяткування 70-ліття „Просвіти" вибрано ювилейний комітет, який рішив кожного місяця скликувати анкети для підготування ювилею по читальнях, як і районового свята в Богородчанах.

Учасник.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК. Львів, 1. жовтня 1937. Р. XV, ч. 5. Зміст: Т. Е. Бурачинський: Новіші погляди на лікування запалень шлунку. — М. Гвадчук: Ротовий сепсис. — М. Стерух: Цікавий випадок гемофілії і сучасний погляд на цю хоробу та її лікування. — М. Попович: Лікування бронхіяльної астми при помочі шприферу. — Хроніка сходин У. Л. Т. — З медичної преси. — Новинки.

ТРИЗУБ. 17. жовтня 1937. Р. XIII. Ч. 40—41.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 27. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Четвер 28. X. год. 8. Одинокий виступ румунського хору „Кантареа Романіеі".

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Ріжнородностей:

Середа, 27. X. год. 7.30 веч. „Жабоцька"

Четвер 28. X. год. 7.30 „Жабоцька".

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Жабоцька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:

27. X. Пуд кураторією.
28. X. Орлеця.
29. X. Княжна чардаша.
30. X. Шалапут.
31. X. Довбуш.

З Бережан іде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГУСАКІВ:

27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Робітничого Дому):

3. XI. Хмара.
4. XI. Маруся Богуславка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Динів, Березів, Санік, Риманів, Ліско.

Концертове бюро М. Тірка:

29. X. Жівет Нове, І. лавреатка конкурсу ім. Венявського.

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ЗАНДА: „Шефра 77", „Бенгальський тигр".
ГРАЖИНА: „Мельодія закоханих сердець" і „Страдіварій".
ЕВРОПА: „Гільтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Помилка загибелі"
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Паташоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей.
ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Біл".
СТИЛЕВЕ: „Данило Буш" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.
ХИМЕРА: „Танго залюблених".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живиці Чехословаччини".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 27. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. музика, 20.00 Спів, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 20.55 „Сон літньої ночі" оп. Томаса; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 18.40 Форт., 18.30 Сольо на тарогато, циг. орх., 19.30, 20.00 Спів, 20.45 Забута мад. музика, 22.15 Концерт квинтету; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25 Концерт фільг. орх., 20.40 Вес. репортаж, 21.40 Спів. рес. Е. Бандровської-Турської 22.20 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 19.10 Дута орх., МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фавст" оп. Гунода; ПРАГА 18.05 Чеська музика, 20.25, 21.00 „Князь" симф. драма Двожака, 22.35 Камер. музика; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоца; РИМ 17.15 Сопр., баріт., 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія Піранделя, 22.15 Солісти: сопран, форт.

Четвер, 28. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Солісти, 19.10 Камер. музика; БІЛГОРОД 20.00 Чеські пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Циг. музика, 22.25 Форт., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.15 Англ. пісні, 17.35 Пять пісень Ірака, 18.55, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Скр. сонати, 19.10, 20.00 Чар мельодії, скр., віол., форт., МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Святочний концерт; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви „Андромаха" траг. Расіна, 22.05, 23.00 Камер. музика; РИМ 20.40 Розр. музика, 23.15 Танц. музика; ТАЛІН 18.30, 19.00, 20.00, 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 27. жовтня 1937.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Де ластівки зимують, Уличні пісеньки з гр. пл.; 11.40 Бізет: „Кармен" фрагм. з пл., 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. авд., 13.45 Інф. газетка в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити, 16.15 Сальон орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Легіоністи на італ. фронті; 17.15 Концерт солістів, скр., форт., 17.50 Лавник у суді праці, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Куток гумору: Лужицькі казки і приповідки; 18.15 Італ. пісенька з гр. пл., 18.20 Літер. авдиція присв. проф. Тад. Піні: Вступне слово, „Пожежа" сцена, Спогади, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Епізод із пов. М. Домбровської „Вітер в очі"; 19.20 Концерт муж. хору, 19.35 Фільософія і погляд на світ, 20.00 Глюк „Орфей і Еврідика"; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Четвер, 28. жовтня 1937.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 11.15 Для ліцеїв: Суїта, орх., форт., 11.40 Бетовен: Соната г-дур оп. 30 ч. 3., пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Легка музика. Полудн. денник, 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Легка музика з пл., 14.30 Спів. реціталь Степана Сліжка (бас) у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрехтові лицарі", Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки. 15.45 Гутірка музика з молоддю, 16.15 Сальон музика у вик. квартету, 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Знання і пімпіка: „Картезій", 17.15 Концерт солістів: форт., скр., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У таборі сокологірців, 18.20 Льв. молодь перед мікрофоном: Від Бескиду до Балтику; 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи і програма, 19.00 Театр Уяви „Лоцман Клень"; 19.35 Дуети; 20.00 „Кашія" оперетка Ніко Достали; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Гутірка, 22.00 Боротьба за власне слово, літер. нарис Ант. Потоцького; 22.15 Камер. концерт: скр., альтівка, віол., форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

БІРЖА.

Львів 26 жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48, 89·05. Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·03—5.26·50. Фльорени гол. 293·32—291·60, Франки фр. 18·07—17·57, Франки швайцарські 122.25—121.45, Фунти англ. 26·26—26·10, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50. Кор. дан. 117·19—116·35 Кор. норв. 131·93—130·95, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри італ. 22·00—21·20, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 123·00 — 117·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 128·00 — 122·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·38, 55·38, 4 поз. інв. 1 ем. ненот., 2 ем. 69·00, серія 83·25, 5 залізн. 60·00, 4 прем. дол. 38·90, консол. 58·70, 58·25, 58·70, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50. Цукор 34·00 Вугольь 23·00, 22·75, Ліпльоп 51·00, Моджеїв 10·00, Островець 24·50, Габербуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 26. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 4·45 зол.

Тенденція на масло зниж́кова, на молоко та яйця вдержана.

Подяка.

Всім друзям і знайомим, що поспішили мені з моральною підтримкою в часі недуги і смерти моєї бл. п. незабутньої дружини, складаю щире Спасибі. Рівночасно складаю квоту 50 золотих на будову Українського Шпиталю.

Д-р Трутяк Володимир.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Української Студентської Громади в Кракові подає до відома всім довжникам допомогового реферату У. С. Г., які покінчили студії, що речинець виплачування рат з затягнених позичок продовжено до дня 15. XI. 1937. Усіх довжників, які до того часу не вирівнають своїх залеглостей супроти Т-ва, або не вишлють жадного виписнення, з днем 15. XI. п. р. передасться судовому поступованню. — За Виділ У. С. Г.: Лапичак Тома, голова, М. Кравчук, секр. 1933 2-3

Пригадка. Загальне Зібрання Членів „Тов. українсько-руських правників у Львові" в пятницю 29. жовтня 1937 р. в 18.-ій год. на „Бесіді". 1828

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові

відбудуться д. 14. листопада (неділя) в год. 5. попол. в малій салі Т-ва (вул. Шашкевича 5, III) з таким порядком нарад:

1. Відчитання попереднього протоколу.
2. Звіт секретаря, скарбника, директора і інспектора Інституту.
3. Звіт Контрольної Комісії.
4. Вибір нового Виділу.
5. Внески членів.

ЗА ВИДІЛ:

Я. Дрималик, голова. **І. Гриневецький,** секретар.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вісниках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.